ВЕРЕСЕНЬ, 1958

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

самостійна

УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

Published monthly by the Organization for the Rebirth of Ukraine
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.
Edited by Editorial Staff
Chief Editor Stephen Kuropas
Yearly subscription $4.00, single copy 50 cents.
Mailed at Chicago, Illinois

Видає: Центральна Управа Організації Державного Відродження України
Редагує Колегія
Головний Редактор Степан Куропась

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела. Передплата «Самостійної України» виносить річно: в ЗДА і Канаді — дол. 4.00, поодиноке число 50 ц. В інших країнах рівновартість.

Адреса Редакції і Адміністрації:
INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Printed by
Ukrainian - American Printing & Publishing Co.
2315 W Chicago Ave. Chicago 22, Ill.
Tel. ARmitage 6-6373

ЗАКЛИК ДО ОБ'ЄДНАННЯ

Українські Націоналісти і Націоналістки!
Українські Громадяни!

Часи, які переживаємо, надзвичайно тривожні. Вони вимагають від всіх нас, від кожного українця в Україні і на чужині, якнайбільше чуйности та повсякденної готовости служити українській справі там, де цього вимагають і вимагатимуть наші Визвольні Змагання.

Останні десятиріччя змагу Української Нації за волю є виразно позначені передовістю в ній українських націоналістів, які не лише кермували цією боротьбою на всіх її відтинках, але також давали духовий зміст українському громадянству та наснагу до боротьби зі займанцями України.

В історії наших Визвольних Змагань організований український націоналізм записав найсвітліші сторінки. Але події в нутрі націоналістичного руху в часі і після останньої світової війни, захитали до деякої міри довір'я українського народу до нього та підірвали авторитет і послабили напругу Організації Українських Націоналістів (ОУН), як організованого виразника націоналістичного руху.

Минали роки розбиття, роки ненависти й ворожнечі, затирались рани минулого і сьогодні ми стоїмо, мабуть, напередодні відродження українського націоналістичного руху, напередодні природного поєднання всіх його творчих сил.

Хоч Організація Українських Націоналістів зараз поділена на кілька груп, та членство і симпатики цих груп виявляють наснагу й гін до об'єднання, гін до співпраці більше, як будь-коли перед цим. Така співпраця і об'єднання українських націоналістів існує на Рідних Землях, в Україні, де поєднані всі сили і всі одиниці в революційній боротьбі з російським комунізмом.

1958 рік — рік, в якому ми обходили 20-річчя трагічної смерти сл. п. полк. Євгена Коновальця, Основоположника ОУН і її Вождя, став роком, коли українські націоналісти побачили всю велич свого покликання в українській визвольній боротьбі і на цілому ряді відтинків праці знайшли спільну мову і спільно реалізували свої задуми.

Згадати б хоч найважливіші з них:

— В Парижі українські націоналісти спільними зусиллями вели перед в акції за оборону пам'яти сл. п. Головного Отамана Симона Петлюри.

— В Мехіко націоналісти спільно брали участь в підготовці Світового Антикомуністичного Конгресу.

— Націоналісти спільно працюють в Асоціяції Незалежних Совєтознавців.

— Найрадіснішою для кожного націоналіста була вістка про створення Комітету для вшанування пам'яти Євгена Коновальця, до якого входили керівники або провідні люди всіх націоналістичних угрупувань. Серця всіх націоналістів сповнювались радістю і вірою, що вже близький час, коли націоналісти, свідомі завдань, що їх ставить перед ними поневолена Батьківщина, — об'єднаються і скоординують свої дії, щоб стати знову могутнім монолітом, такою рушійною силою, якою Організація Українських Націоналістів була в часі між двома світовими війнами.

Тому наше звернення до Вас, до всіх тих, що жили і працювали для української справи в рядах єдиної ОУН; до Вас, що колись наражали життя, не жаліли зусиль, не боялись небезпек та віддавали все, що мали найдорожче, щоб Україна була вільною —

Наше звернення до Вас, що є свідомі тієї трагедії і того нещастя, яке зустріло Українську Націю через розбиття націоналістичного руху:

Доложіть усіх своїх зусиль, щоб ОУН знову стала монолітною, бойовою силою української нації.

Ми звертаємось до Вас в час, коли кожний день може стати рішальним у нашому змагу, коли нам потрібно єдности більше як коли-небудь; в час, що вимагає поєднання наших умів і сердець для спільної боротьби.

Боротьба за визволення України кличе нас усіх, вона потребує нас усіх!

нами стане роком перемоги ідей українського на,

Нехай цей рік спільних починань і зближення між нами стане роком перемоги ідей українського

(Продовження на 3-ій стор. обкладинки

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік XI. ВЕРЕСЕНЬ, 1958 Ч. 9 (117)

ВІТАЙТЕ, ДЕЛЕГАТИ!

ОРГАНІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ, МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ УКРАЇНСЬКОГО ЗОЛОТОГО ХРЕСТА І «ЗАРЕВА»

Двадцятьперший З'їзд українсько-американських організацій, що в своєму заложенні попирають матірню Організацію Українських Націоналістів є історичним переломовим. Вітаємо Вас, що приїхали з великих міст Америки, з фарм чи фабрик на З'їзд ОДВУ і Братніх Організацій. Ви, замість заслуженого відпочинку на Свято Праці, приїхали відзначити працею 25-ліття Організації Молодих Українських Націоналістів.

Переломовим є 21-ий З'їзд, бо саме в роковини МУН, у власній хаті, у власному господарстві в районі, де приїздили перші наші еміґранти тому 70 літ — в Лігай Велі, в долині пенсильванської Швайцарії, в місті Лігайтоні, будете радити над справами своєї Організації, України і Америки! Ще раз — Вітайте!

Америці і Україні Слава!

Ол. Неприцький-Грановський

ВІР В ІДЕЮ
(Із збірки «Іскри Віри»)

Вір в ідею нездійснених досі ще мрій, —
Ріки крови за них наш народ заплатив,
Та на жертви нові він піде в буревій,
Хоч не раз сіяв тілом Сибір, та селив

Вогкі тюрми заслань... Та хай знає весь світ,
Що вже гомін підземний сильніше гуде,
Що за правні основи найкращий наш цвіт
За ідею, за волю на смерть знов піде!

Сотки тисяч рішучих, завзятих борців
Переможе на славу в жорстоких боях,
Як почують сурми срібні звуки кличів
І ростимуть ворожі могили в полях!..

С. Р.

МОСКОВСЬКА МІМІКРІЯ

У зоології слово мімікрія означає зовнішню подібність якоїсь тварини до іншої тварини, трохи відмінної від неї, або до якоїсь речі з її довкілля. Ця подібність часто боронить тварину від різних напасників і тому відограє ролю охоронного засобу. Та явище мімікрії зустрічається теж і в області вищої зоології — між людьми, де воно виступає і використовується, як свідомий і добре обдуманий засіб не оборони, а нападу, і де воно служить для прикриття злочинних намірів. Спеціяльний рід цієї вищої форми мімікрії розвинувся в москалів; тож для відміни від інших родів цього явища назвемо його терміном «мімікрія московіяна», себто московська мімікрія.

Добрим прикладом для ілюстрації цього роду мімікрії може бути утворений Москвою «Союз Радянських Соціялістичних Республік.» Назва цього твору складається з чотирьох слів, що вжиті з метою прикрити перед світом правдиву суть його й виставити московський імперіялізм в образі святої згоди підмосковських народів на добровільну спілку їх із Москвою. Бо люди з позамосковського світу мають своє розуміння слів і політичної термінології. Під терміном «союз» вони розуміють або американську федерацію стейтів, або британський комонвелт, або швайцарську спілку, де кожна складова частина має свою автономію, що часом доходить до повної самостійности. Тим часом Москва не тільки зберегла царський абсолютний централізм, вона ще знищила «земське самоврядування», що давало колишнім губерніям певну ініціятиву й свободу в господарській і культурній області. Тепер усім життям до найменших подробиць (навіть що мають хлібороби сіяти — жито, пшеницю, чи кукурудзу) керує Кремль, а щоб це подобало на союз, у кожній провінції має свого намісника в особі генерального секретаря місцевої філії РКПартії, що нібито висловлює волю провінції, а в дійсності наказує місцевим радам і урядам робити неухильно так, як диктує Москва. Щоб ту мімікрію заховати ще сильніше, в конституції Союзу врочисто проклямовано право кожної провінції («республіки») кожної хвилини вийти з того созу.

Так само терміни «радянські», «соціялістичні», «республіки» мають цілком формальні значення, бо ніяких рад, ніякого соціялізму і ніяких республік у СРСР нема. Є тільки їх назви, себто є тільки чисто формальні організації з такими назвами. Списки членів рад укладаються в Кремлі, після чого переводиться примусове голосування на них «ан бльок». Вислід виборів завсіди 100-процентовий, але щоб він не викликав враження виборчої комедії, офіційно подається, що список дістав 99% з гачком. Ці ради збираються на кілька днів, щоб відголосувати подиктовані Москвою закони, а потім роз'їздяться.

Слова «соціялістичний» чи «соціялізм» під впливом московської практики набирали згірдливого і гумористичного значення, часом сприймаються, як поняття, навіть ворожі людині, бо московський соціялізм зовсім не означає того, що світ укладає в це поняття, себто усуспільнення засобів виробництва (машин, фабрик, капіталу, землі, тощо) і його продуктів і ліквідацію використування людської праці для зисків нетрудових елементів (капіталістів і всяких підприємців та відповідних організацій). Усі засоби виробництва в СРСР удержавлені, всі продукти так само. самих продуцентів (робітників і селян) повернуто в стан староєгипетських невільників, тільки з тією різницею, що держава не карає їх бичами, а засилає на десятки років на каторжні роботи в морозні закутки, де мільйонами гинуть. Капіталістичний лад у СРСР дійшов до найвищого ступня розвитку й до повного заперечення всякого соціялізму, як би ми його не розуміли.

Совєтські «республіки» є так само повним запереченням давно прийнятого у вільнім світі розуміння слова «республіка» — річ, справа, діло народне, посполите, суспільне, публічне. Населення тих республік поставлено цілком осторонь від усяких таких справ, бо тими справами керує виключно сама Москва через своїх намісників — генеральних секретарів комуністичної партії.

І ось ці майстрі від мімікрії проголосили себе за оборонців національного самоозначення народів світу й рішуче стали на захист змагання арабського світу до визволення від колоніяльної залежности й до об'єднання в одну національну цілість. І в цьому ділі вони мають великий успіх, дармащо самі арабські провідники, а коло них і певна частина рядових арабів, добре знають, яку вартість мають московські проклямації та гарні слова. Важлива річ, що маси арабського світу, пройняті національним почуттям і гостро ворожі до своїх окупатів, звернули свої очі й надії на Москву і в потрібний момент готові віддати всі свої сили на службу московській експансії. Так воно є. і так воно буде, якщо друга сторона, т. зв. вільний світ, не змінить і то кардинально своєї дотеперішньої наскрізь хибної світової політики, заснованої на засадах колоніялізму, культуртреґерства, історичних

місій і всяких інших блахманів.

Вільний світ бореться з московською експансією виключно своєю публіцистикою, себто голим словом, зчаста приправляючи його терпкими кваліфікаціями противника. Але москаль каже: «брань на вороту не віснет», себто лайка не чіпляється обшивки. А головна річ, араби ставляться з великим і непереможним недовір'ям до слів бувших і теперішніх своїх колонізаторів, а разом із ними до тих, що з ними співпрацюють. Вони дивляться виключно на факти, а серед цих фактів є французька боротьба з Марокком, з Алжиром, з Тунісом, англійська з «мав-мав», насильне викинення Ізраелем мільйона арабів із їх тисячами літ насидженого місця, тощо. Араби бачать що держава Атлянтійського Пакту — Франція на очах усіх держав того пакту винищує їх братів щоденними гекатомбами, не маючи найменшого наміру колись уступитися з тієї замлі. Вони теж бачили, як Франція, Англія та Ізраель напали на Египет за те тільки, що він дозволив собі націоналізувати Суеський канал на совї державній території. Недавне побиття з аероплянів безневинного туніського населення також повинно обурити кожну людину, а тим більше самих арабів, що стали жертвою цього бандитського нападу. Такі й подібні факти характеризують поведінку вільного світу супроти арабів, і тому не треба дивуватись, що вони не вірять у високі засади того світу, в його маріонеткову інституцію, що називається ОН, і з приємністю та великою надією звертають свої очі на Москву, що методами давно випробованої мімікрії грає на їх національних почуттях. Той, що потопає, хапається за соломку.

Політики й публіцисти вільного світу, а за ними й певна частина нашої української преси на еміграції, готові бачити в змаганнях арабського світу за національну емансипацію тільки московську інтригу. Відбувається цілком те саме, що було і є з нашим власним рухом до національного визволення. Його називали і називають «німецькою інтригою», «польською інтригою», «буржуазним націоналізмом», підкупленим колись пруськими марками, а тепер американськими долярами, тощо. Ненависть до Москви, цілком оправдана її діями супроти нас на протязі цілої історії, перейшла в цьому випадку межі розуму. Ми готові навіть заперечити правдивість твердження «два рази два дає чотири», коли це твердження висуває Москва. Ми готові не признати слушности арабам у їх визвольних змаганнях тільки з тієї причини, що цю слушність визнає Хрущов і на дипльоматичних бенкетах п'є чарку за успіх арабських повстанців. Ми готові забути, що дійсна правда є правдою, незалежно від того, хто її визнає і голосить.

Вільний світ дає Москві всі підстави виступати в ролі оборонця покривджених, у ролі герольда святої справи, замість того, щоб ролю перебрати на себе. Але щоб таку ролю грати, треба в своїй політиці поробити засадничі зміни. Треба признати не тільки в деклараціях, але й на ділі засаду «волю людині і воля народам», себто негайно приступити до ліквідації колонізаторської політики. Як показує дотеперішня практика вільного світу, на таку ліквідацію ані не заноситься, дармащо головний актор цієї політики — Об'єднані Стейти Америки напружують всякі зусилля, щоб ганебний інститут колонізаторства нарешті зник із лиця землі. Шарль де Ґоль думає, що найбільшим щастям для алжирських арабів буде інтеграція Алжиру, себто надання цій землі прав звичайного департаменту (губернії, воєвідства, бецирку) і грозить виходом Франції з Атлантійського Пакту, якщо б учасники того пакту вимагали якихось більших уступок на користь арабів. Найбільше, на що де Ґоль може піти, це зробити алжирських арабів французами. А вони цієї ласки не хотять і воліють залишитися арабами. І звичайно залишаться.

Залишаться, не зважаючи ні на які французькі дивізії, гармати й літаки. Бо як колись сказав французький імператор Наполеон, в остаточному рахунку дух завсіди перемагає зброю. Наполеон був мудріший від де Ґоля. І дуже велика шкода, що новітній диктатор Франції не взяв собі на розум цих слів свого великого попередника. Шкода для самої Франції, для вільного світу і шкода для нас, українців. А ця остання точка нас найбільше обходить. Бо не долю арабів ми маємо на серці, а свою власну долю. Ми співчуваємо підневільним арабам, пильно стежимо за їх боротьбою і звичайно бажаємо їм якнайбільших успіхів у їх змаганнях за національне визволення. Але головним моментом у всій цій історії є для нас питання, як скоро велика засада народів світу — стане твердим фактом, та як скоро прийдемо до того, що кожне зазіхання на чужу землю і волю кваліфікуватиметься в світі, як ганебне діло, як тепер кваліфікується звичайне канібальство, рабство, кріпаччина і підсоветський режим, де всі ці явища відбуваються під покровом «соняшної» конституції, «найліберальнішої в світі». Ми прагнемо якнайкращого торжества ідеї емансипації народів, бо в цьому лежить і наш власний рятунок. І з цього погляду повинна виходити вся наша еміграційна публіцистика, коли вона вдається до коментування поточних політичних подій у світі.

Ще раз скажемо: наївно думати, що арабські політики такі некультурні й необмірковані, що не бачать московської мімікрії. Вони її добре бачать, але перебуваючи між двома злами, вибирають те зло, що їм покищо не загрожує безпосередньо. Москалі підтримують арабів на всесвітній політичній арені і посилають їм зброю, а разом із тим московська політика визначається великою елястичністю. Це видко хоч би на відношенні Москви до Ізраеля. Москва була першою державою, що визнала Ізраель. Це зроблено не ради гарних жидівських очей, а виключно для того, щоб створили на Близькім Сході вогнище неспокою, викликати в арабськім світі ре-

акцію і тим спричинитися до вибуху там перманентних заколотів; одно слово, скаламутити воду, щоб у каламуті ловити свою рибку. А коли цей розрахунск справдився на 100%, та сама Москва рішуче відвернулася від Ізраеля і стала на «захист» покривджених арабів. Мімікрія просто хамелеонська. Треба думати, що в розмовах, офіційних чи неофіційних, арабських чинників із москалями не раз підносився з арабської сторони жаль, чому Москва визнала Ізраель та ще з таким поспіхом; і не важко вгадати, як на ці жалі відповідав Хрущов. Він просто сказав, що це зробив божевільний самодур Сталін на спілку з такими ворогами народу, як Каганович і Молотов, що їх довелося йому викинути на смітник. Такою елястикою визначалася й визначається московська політика.

Мімікрія, сполучена з хамелеонством і елястичністю, є її основною природною рисою. Тим часом проти себе вона має тупе призвичаєння до анахронічних і давно віджилих норм політичної господарки І на цьому і тільки на цьому вона виграє і буде вигравати доти, поки вільний світ своїми хибними вчинками даватиме Москві можливість виступати перед народами світу в ролі оборонця правди й справедливости. Ідея емансипації не популярна в Західній Европі. І цілком зрозуміло, чому. Коли ви хочете напр. переконати якогось англійського політика, що Україна має право на державну самостійність і незалежність і що в інтересах Англії, з огляду на московську експансію, це право України респектувати й помагати нам визволитися зпід московської кормиги, то дорогою дуже простої асоціяції ідей у голові того політика виникає негайно цілий ряд прикрих для Англії подій: втрата Індії, Пакістану, Бурми, Цейлону, Єгипту і т. д. і т. д. А що означає ця втрата, про це насамперед свідчать англійські шлунки. І те саме треба сказати про французів, голляндців, німців, італійців та ін. Ми дивуємось, натикаючись на таку «нерозумну» реакцію европейців на наші справедливі змагання, забуваючи, що в душі кожного европейця бувають зовсім інші думки й бажання. Аж тоді, коли европейські колонії будуть усі втрачені, а всі можливості до їх відзискання стануть пустими мріями непоправних колонізаторів, — аж тоді ідея емансипації народів зробиться в Европі «святою» ідеєю і тільки тоді Европа прилучиться до наших змагань, «зрозуміє» нас і зможе допомогти нам у нашій боротьбі з колонізаторською політикою Москви. Тоді европейські вчені відшукають такі акти несправедливости Москви супроти нас, що ми самі про них ще не знаємо. І тому власне являється нашим святим обов'язком вітати кожне змагання колоній до неузалежнення, і тому мусимо вважати за великий гріх супроти свого підневільного народу пояснювати повстання алжирців проти Франції московською інтригою.

••••••••••••••••••••

Ол. Неприцький-Грановський

МОЛОДІ

(Із збірки «Іскри Віри»)

Мов крицю, куй волю
І душу гартуй.
Геть сумніви кволі:
Ми маєм мету!

Хоч темрява ночі, —
Та зорі у ній..
Хай дивляться очі
В прийдешнього дні!

В життєвому герці
Сміливо зорить
Бадьорість у серці,
Мов сонце горить!

Хай іскри із криці
Накреше рука, —
Як промінь зірниці,
Б'є пісня дзвінка!...

ДО МОЛОДІ

(Із збірки «Іскри Віри»)

Той шлях, — щоб з краю впали вічні пута!
В моїй душі завжди горять вогні,
Які ти несвідомо запалила

Своїм життям натхнення, — і мені
Приємно розгортать з тобою крила,
Разом летіти вище до мети.

А перед нами путь ще не здобута.
Коли не ми, здобти маєш ти
Той шлях, — щоб з краю впали вічні пута!

М. Панасюк

ПРО „ЛЕГКУ ПИСАНИНУ"

У числі 7(115) «Самостійної України» появилася стаття Володимира Шемердяка п. з. «Перспективи визволення». У ній майже на початку автор стверджує, що «дуже легко писати, а ще легше давати неповажні, фантастичні відповіді на поставлені питання. І дуже важко в згоді із сумлінням братися за розгляд цієї дуже непопулярної теми», проте мусимо сказати, що він сам писав свою статтю «легко» і ще легше дав у ній «неповажні, фантастичні відповіді». Бо чому, наприклад, сама тема «Перспективи визволення» непопулярна? Нам здається, що навпаки: власне ця тема в усіх своїх аспектах найбільш «популярна». Вона ж бо не сходить із сторінок самостійницьких газет, журналів, тощо. Та так воно й повинно бути: національно-самостійницький табір має розробляти теоретично перспективи національного визволення, а заразом практично намагатися зробити ці перспективи якнайкращими. Отже, про «непопулярність» цієї теми зайво говорити, будучи в самостійницькому таборі. Дискусійною є роля сумління в писаннях і «розглядах» цієї теми. Важливішим чинником, на мою думку, повинен бути в цьому фактичний стан із його тенденцією розвитку, розум та знання, що вкажуть шляхи нашого майбутнього, та його належне вичуття.

Хоч автор кількакратно повертається до твердження, що, «розглядаючи перспективи визволення нашого народу, мусимо брати під увагу виключно факти, яких собівартість є незаперечна» проте сам, посередньо й прямо, покликається на сумнівної вартости факти.

Нам, наприклад, не доводилося чути й читати, щоб якась організація, партія чи рух твердили, що вони самі визволять Україну, чи то кожне зокрема, чи всі разом. Натомість ми всюди чуємо й читаємо, що кожне організоване самостійницьке середовище, зокрема революційне, твердить, що його праця скерована на зрушення якнайглибщих надр українського народу в націонльно-визвольному дусі; на включення якнайширших народніх мас у у боротьбу за волю і добробут; на плекання якнайефектовніших і високоякісних моральних та духових вартостей нашого народу; на витворення такого стану, щоб цілий народ зробився одним організованим самостійницьким табором. Бо тільки він, а не хто інший, і тільки його незнищимий національний геній видасть переможні самостійницькі сили. І так, вийшовши з народу, з народом і для народу, кожне організоване середовище старається служити в міру своїх сил та спроможностей щойно зазначеній цілі.

Але в цьому саме місці і приходить питання, ЯК і НАСКІЛЬКИ кожне середовище служить своєму народові. Для автора статті «Перспективи визволення» зовсім «легко писати» про це питання. В нього і члени УНДО, й члени ОУН однаково працюють для України. А це вже не згідне з правдою. Ні тепер, ні в минулому. Така «уравніловка» взагалі неможлива, як по відношенні до поодиноких людей, так і по відношенні до організованих самостійницьких середовищ. Це власне і є «фантастична відповідь на поставлене питання».

Бо ж тоді, коли революційний табір у своєму служінні народові вибився своєю працею на передову і найжертвеннішу позицію визвольної боротьби, — опортуністичний лежав гнилою колодою уго-

довецтва й безсоромних компромісів із ворогом на перешкоді спільному крокуванні нації, чи в кращому випадку займав котрусь там позицію, на котромусь крилі всенародного революційного фронту.

Бо ж тоді, коли революційному таборові 22-гі Січні були і є найсвятішою метою, для опортуністичних чинників 22-гі Січні були чи є нічим іншим, як «мотикою на сонце», «непередрішенством», половинчастою самостійністю, чи в кращому випадку святочною декляраціею. І так можна було б досить довго перераховувати такі різниці служіння народові одного й другого табору. Ми спинимось ще тільки на одному.

В. Шемердяк пише, що однаково чекають на війну англо-американського світу із СССР революціонери й опортуністи. Питання це слід би поставити так: Чекають чи підготовляються до війни, чи до дня остатончої розправи з ворогом? Саме тоді, коли революційний табір підготовляється до дня розправи з ворогом, опортуністичний чекае, в кращому випадку підготовляється, до дня зудару Заходу зі Сходом. Проблема знову ж у тому, ЯК і НАСКІЛЬКИ підготовляється кожне зокрема середовище до вище вказаних моментів. І порівнявши революційний і опортуністичний табори ствердимо, що підготовка ця в опортуністичному таборі мінімальна. Це тим більше очевидне, коли взяти під увагу, що цей табор виеліменував себе з обов'язків безпосередньої організованої боротьби з ворогом на батьківщині, чи звів ці обов'язки до якнайменшого відсотка. Зрештою, сама засада чекання, чи підготовка до війни Заходу і Сходу неправильна і українському народові несприемлива.

Поминаючи наш засадничий погляд на війну, ми свідомі того, що не обов'язково війна принесе нам день розправи з ворогом. Ми були свідками, як власне революції приносили день вирішення самостійного буття нації. На прикладах із історії революцій, навіть від революційних дій афро-азійських народів почавши і на мадярській революції кінчивши, можна багато навчитися. Це одна з наук, зокрема для Заходу і тих, що чекають чи підготовляються тільки до війни Заходу і Сходу, що революції поневолених московським большевизмом народів — це дуже поважний чинник у «бути чи не бути» Заходові. Революції ці так само можуть принести чи накинути Заходові день розправи з ворогом людства, як війна Заходу і Сходу може принести чи накинути поневоленим народом день розправи з їх національним ворогом. Війна або революція, чи революції або війна — це перехресно пов'язані чинники, що відограють важливу ролю у визвольній боротьбі поневолених народів і в боротьбі Заходу з московсько-большевицькою тиранією. Та найважливіше буде готовість Заходу і поневолених націй ці чинники належно використати для своєї перемоги. І тут власне проблема власних сил нашої нації, як і проблема сил Заходу, — основна справа. Не слід задовольнятися одною вірою у власні сили. Цього замало. Слід ті сили кожночасно й посякденно розбудовувати й множити і то якнайактивніше, всеобіймаюче і найжертвенніше.

Ми бачимо, як напружено ці власні сили розбудовуються сьогодні на Заході. І бачимо, як ці власні сили вперто й жертвенно ставить та зберігає перед різними провокаціями сама Україна, підготовляючись до дня остаточного рішення. Але ми бачимо, як на Заході багато чинників, а в нас, на щастя, тільки білі круки з опуртуністичного і «безпартійного» табору гарцюють цинічно й безвідповідально по цих напружених змаганнях в боротьбі і підготовці до дня остаточного рішення, гарцюють своїм капітулянством, своєю зневірою у власний нарід. Ці білі круки проголошують нам сьогодні, що «нашою найбільшою партією, надією і чинником, з яким зв'язане «бути чи не бути» нашого народу, є сьогодні демократичний захід».

Жадний Захід і Схід не був, не є і не буде нашою найбільшою партією, надією і чинником, що з ним було б зв'язане наше «бути чи не бути». Нашою найбільшою партією, надією і чинником, що з ним ми нерозривно в'яжемо своє буття, є наш український 45 мільйоновий нарід. Народ Шевченка і Франка. Народ Володимира Великого, Хмельницького, Мазепи, Петлюри і Коновальця.

Цей народ шукає приятелів, як на Заході, так і на Сході, але шукає таких приятелів, що з ними крокував би і крокуватиме разом до кращого свойого та їх завтра, як рівним з рівним. В першу черту шукає їх серед поневолених большевизмом народів і всюди там, де є обопільність в цьому. І то обопільність при закладанні дружби. Обопільність ясна, з крапкою над «і», а не дипломатична гра слів, святочні декларації, багатозначні натяки й не зобов'язуючі обіцянки. Це мусять бути приятелі, на все готові, приятелі, що спільно ставлять і підготовляються до вирішного дня.

Нарешті згадаємо про проблему об'єднання організованих самостійних середовищ, що її автор статті «Перспективи визволення» намагається викомбінувати у світлі «безспірних фактів». Ми за об'єднанням. Але, щоб цю справу ставити й поставити, слід перед тим ясно бачити фактичний стан, виявити й вишліфувати погляди, принайменше в оцінці засадничих вартостей Чи т. зв. традиція державного центру є найважливішим чинником об'єднання, якщо іде про форму? Ні! Важливіший у кожній формі зміст, а не форма без всякого змісту. Далі — об'єднання це не ціль, а засіб.

Володимир Шемердяк

ХРУЩОВ ЧИ ХРУЩОВА ?

Першим секретарем Центрального Комітету Комуністичної Партії СССР, прем'єром центрального державного апарату, уряду СССР, та, врешті, чільною особистістю комуністичного світу — стала людина, яка лише раз, зовсім загальниково, згадується в історії партії. Бо тоді, коли імена різнородних опозиціонерів і членів змовницьких ухилів, а теж імена вірних Сталінові членів Центрального Комітету рясно розсипані по сторінках історії партії, прізвище Хрущова згадується тільки раз. Це у зв'язку з його ролею в політичній системі армії. Це було очевидно в час революції й прізвище Хрущова поміщене разом з двадцятьма іншими членами Центрального Комітету, що їх партія відрядила проводити політичний вишкіл в червоній армії.

Одначе від ролі комісаря в червоних загонах, що діяли на російсько-українському пограниччі, до найбільш впливового становища в сучасній російській імперії СССР — далека дорога. Подібно як Сталін по смерті Леніна, Хрущов вийшов по смерті Сталіна з цілковитого небуття, і зумів відсунути в тінь кільканадцятьох членів президії і Центрального Комітету, що їх минуле та особисті якості без порівняння поважніші від минулого і особистих якостей Хрущова.

Ця зручна гра, спосіб розправи з особистими противниками та, врешті, простакуватість у поведінці наблизили в нашій уяві образ Хрущова до образу типового українського селянина, якщо в зовсім відмінних обставинах уявимо собі селянина-українця, який хитрощами, вмілістю пристосовуватися та зарадністю — перемагає життєві перепони. Ми так погодилися в нашій літературі, в нашому театрі та побуті з карикатурним, викривленим образом українського селянина, що мимоволі, приглядаючися жестам Хрущова, прислуховуючися до його дзвінких погроз, чи, врешті, бачучи його широкий усміх при чарці, починаємо шукати літературних чи театральних постатей, які б найкраще психічно збігалися з прикметами Хрущова. І незалежно, чи будемо зближати Хрущова до образу Хоми, чи до Шельменка, чи до Лиса Микити, чи до персонажів з казок Леоніда Глібова або Руданського — це не таке важне. Від аналогії, від того, щоб проводити порівняння в житті, коли йдеться не лише про людей, але й про все інше — не можна втекти.

Коли ми вже сяк-так умовно скомпонуємо в своїй уяві психічну цілість Хрущова, то нам далеко трудніше розв'язати загадку його національного походження. Ще більшою загадкою для нас є факт, що Хрущов разом з собою витягнув на вершини політичного і державного апарату імперії цілу низку своїх земляків. Крім Олекси Кириченка і М. Подгорного, які є опорою Хрущова в Центральному Комітеті партії, Хрущов обсадив найбільш відповідальні пости в армії і летунстві своїми земляками. Маршали Родіон Маліновський і Андрій Гречко є на дуже поважних становищах в армії, тоді як маршал Сергій Руденко командує летунськими силами СССР. Очевидно, що було б зайво перечисляти людей на нижчих щаблях державної апаратури, таких як міністр хліборобства Мацкевич, бо це не є становище, на якому можна формулювати й здійснювати певні політичні настанови. Тією силою, що формує політику та вказує напрямні дії всім ділянкам життя сучасного СССР — є партія. Армія, державний апарат та, врешті, всі прояви життя в СССР є знаряддям партії і в тоталітарній системі — це самозрозуміла річ.

Як на сьогодні, Хрущов без найменшого сумніву контролює склад ЦК партії і не знаходиться під безпосередньою загрозою усунення. Та було б передчасно говорити, що він безумовно вдержиться. Єдиний шлях до вдержання влади в тоталітарній системі — це шлях терору. Хрущов не повернув до терористичних метод, що їх по дорозі до абсолютизму стосував Сталін. А якщо він цього не робить і не задумує в найближчому часі зробити, то ледве чи матиме шанси вдержатися на найвищому камені советської піраміди. Та про це пізніше.

Найбільш цікавить нас сам Хрущов і люди навколо нього. Тут здається не так важливим будуть біографічні деталі життєвого шляху Хрущова, як скоріш його «психе», сукупність його політичного думання та відношення його до країни, яка навіть якщо не є його батьківщиною, то все ж таки була етапом в його безоглядній кар'єрі, та до людей, по спинах яких і трупах Микита Хрущов ішов угору.

Ми всі знаємо з закордонної преси, що Хрущов є сином вуглекопа з мішаної російсько-української території, що він в часі революції спершу в Харкові пив «йорш» і волочився по каварнях, а відтак став політичним комісарем в частинах червоної армії, що воювали проти України. В Україну повернув він з доручення Сталіна, щоб вміло закінчити останній акт постишевщини. Тут дописувачі закордонної преси роблять помилку, твердячи, що Хрущов зараз по приїзді в Україну виарештував і зліквідував вісімдесять трьох членів Центрального Комітету Компартії України. Помилка полягає в тому, що Хрущов по повороті в Україну, тобто в 1935 році, не мав вже кого арештувати й розстрілювати. До його приїзду й до часу, коли він перебрав керівництво партії в Україні, Каганович, Косіор і Постишев так перфектно спацифікували опозиційні елементи в партії, що Хрущов не мав ніяких труднощів, коли йшлося про внутрішньо-партійну опозицію. Роля Хрущова була радше бальзамуюча, тобто на Хрущова припало загладити ефект голоду, масакр і чисток. Косіор при допомозі партії зламав опір села й усунув з державного апарату людей, що на його думку саботували поступ колективізації. Постишев, в свою чергу, при допомозі НКВД, знищив опозицію в самій партії. В час його влади в Україні з партії вичистили і зліквідували рештки колишніх соціялістів-революціонерів, соціялістів-демократів і «боротьбістів» та членів партій, які не мали поза комуністичним ніякого іншого минулого.

Політика компартії в Україні є не сьогодні, а від років побудована за певним непорушним зразком. В роки по першій світовій війні, поскільки партія була чужонаціональним твором в Україні, до партії впустили росіяни кілька українських лівих груп. Та скоро, як влада рад закріпилася і російським комуністам не треба було піддержки місцевих комуністів чи марксистських політичних груп, всі ці політичні новотвори пішли в небуття. По періоді воєнного комунізму, голоду, заслань і розстрілів — прийшло відпруження. Нова економічна політика і українізація. Як лише економічні й політичні рани присохли — прийшла суцільна колективізація й політичні репресії жахливих розмірів. Кожний етап закінчувався чимось протилежним. Вже по другій світовій війні ми мали в Україні скрайно русифікаційні режими: Хрущова, Кагановича і Медведєва, яких кінцевим новим етапом став «радянізуючий» режим Кириченка.

В подібній осолоджуючій ролі опинився в Україні Хрущов в по-постишевському періоді. Колективізація була доконаним фактом, партія слухняна без ніякого сліду опозиції, тисячі розстріляних, мільйони погиблих з голоду і засланих. Сталін вислав Хрущова в Україну не для дальшого виконування екзекуцій, але для консолідування ситуації, до закріплення позиції партії в усіх розгромлених ділянках життя. Правда, шукати опозиції й ліквідувати її в комуністичній системі — це не потреба, а привичка, і якщо фактичної опозиції чи опору нема, то таку опозицію і опір правлячі кола СССР видумують. Якщо б Хрущов спроневірив своє бюрократичне становище, і якщо б притупив «комуністичну й класову пильність та не доставив в Кремль звіту з імпозантними цифрами розстріляних і засланих, то, річ ясна, він попав би в неласку. На нього впало би підозріння, що він теж «дворушник» і змовничає з закордонними імперіялістами. Хрущов теж вишукував і видумував «опозиції», переводив чистку партії з дрібнобуржуазних елементів тощо. Правда, він не робив це в галасливий й видимий спосіб, так як робили його попередники. Вислід цієї тихої ліквідаційної акції це кількасот тисяч нових засланців і кількадесять тисяч свіжих могил.

Совєтизацію, тобто продукцію нових термінів з прикметником «совєтський», що її проводив в Україні Хрущов, — перервала війна. Так народився термін «радянська людина», а потім «радянська культура, «радянський патріотизм».

В цьому новому курсі найменшого значення не мав факт, чи Хрущов за своїм походженням українець, чи ні. Якщо таки справді його родовід виводиться з-поміж українців на російському пограниччі, то це, здається, все що є українського з Хрущова. Було б образою для Гоголя чи Короленка, коли б ми спробували порівнювати Хрущова з ними. Все ж таки в обох письменників можна було завважити без труднощів щось більше, ніж беззвучний етнографізм. Цього нема в Хрущова. Його прототипом є скоріш Володимир Затонський, що до політичних і культурних проблем України підходив з нескритим цинізмом. Якщо ж Затонський ішов на компроміс з українським культурним процесом, то лише з одною метою: приспати чуйність українців і вибити зброю з рук опонентів.

В своїй «українізаційній» промові, в якій Затонський «розправлявся з русотяпами» він казав:

«У нас в партії, в комсомолі, звідки найбільша небезпека? — З боку русотяпства. Те, що в нас і досі є інерція та байдужність до національного питання взагалі, до українізації зосібна, те, що в наших лавах є ще свідомі чи несвідомі русотяпи — саме через те ми не можемо розвинути боротьби проти інших ухилів. Тим самим віддаємо тих хлопців і дівчат, що не розуміють цієї справи, що захиталися може припадково — до рук ворогів...»

В дальшому ході промови Затонський кликав комуністів засукати рукави і взятися до будівництва української культури, щоб у цей спосіб відобрати зброю з рук всім «щирим» українцям, які хочуть будувати культуру свого народу без російського «керівництва».

Позиції Хрущова — є зовсім аналогічні. Для заспокоєння тієї частини населення, яка не є зросійщена й дуже поволі піддається русифікаційному процесові, треба вдержати «мову» і «культуру». В довшому процесі, на думку Хрущова, згине культура, що не має ані державного ані політичного запліччя. В повільній грі російську мову й культуру буде передаватися в Україну як «радянську культуру» проти якої виступати не можна.

Походженевий етнографізм, тобто парадокс у вигляді людей, які навіть твердять, що вони українці, й рівночасно вважають російську мову, культуру й історію своєю рідною, явище не нове й не тільки наше. Хіба грузин Йосиф Сталін не був найбільшим російським шовіністом в модерній історії Росії? Його статті й твори, його ненависть до всього що неросійське, його безоглядний наступ на всі неросійські культури СССР, що не давали подостатком «соціялістичного» змісту — все це вказувало б, що перед нами стоять разом зібрані в одній особі Сталіна всі московські царі. А одначе Сталін був грузином і мав деякий отнографічний сантимент до країни свого походження. Може ще більш виразною відбиткою дуальности Хрущова буде порівняння його з жидами, уродженцями різних країн. Ми знаємо, наприклад, що майже кожний жид, народжений в Україні, вважає себе росіянином, і жиди, народжені в Польщі, вважають себе поляками і т. д. І так як жиди є всі жидами з однюю вірою, незалежно від національности, яку собі приписують, сучасні мешканці Кремля є москалі, незалежно від країни свого походження.

Буде помилково романтизувати й тішити себе прізвищами, до речі українськими, які опинилися на вершках державного і політичного життя СССР. Твердження, що, мовляв, у «Кремлі сидять українці й правлять цілим СССР, та й нема чого турбуватися» — дуже небезпечне.

Ці всі «українці» з розкішними українськими прізвищами, що вбирають вишивану сорочку на взір Петровського і виголошують офіційні промови в українській мові — це наша національна трагедія. В сто раз кращий є ворог, який виступає під відкритими прапорами і з відкритим чолом, як ворог, що паралізує нас з нутра, і до якого важко нам зайняти виразне становище. Якщо у тридцятих роках велася в Україні дискусія над тим, чи «Україна чи Малоросія», то тридцять років пізніше проблема ця виходить на світло дня в десятеро різкішій формі.

Колись, в 1928 році, інший Остап Вишня, не той що в останні роки перед смертю писав пеани комуністичному режимові в Україні, ставив питання на сторінках «Вістей», як то так може бути, що в Україні маємо українську природу, українські шаравари, українські вареники й ковбасу, лише нема українців. Верби, корови й шаравари могли на думку Вишні пишатися тим, що вони українські, а людям в Україні судилося бути «хахлами» й «малоросами».

Хрущов не перший же етнографічний українець на вершку імперії. Українцем вважає закордонна преса Клима Ворошилова, президента СССР. Каганович теж удостоївся назви «твердого українця» в чужинецькій пресі. Коли ж ми до цього додамо прізвище командирів Котовського і Щаденка і командантів червоних загонів в Україні Пархоменка і Щорса, тоді постане перед нами ясніший образ психологічної «хахляндії», і яскравіше відчуємо лінію поділу в боротьбі за суть українства, не за назву.

Всі дороги ведуть до Риму. В усіх потягненнях Хрущов, і не тільки Хрущов, але й ті що довкругч нього, мають на меті одну й цю ж саму незмінну ціль. Нею є всесвітня комуністична революція. Якщо по дорозі до цієї незмінної цілі треба вдоволювати українську стихію поступками в ділянці культурного будівництва, то це в нічому не зміняє основного в політиці росіян. Коли потрібно успокоювати, і коли є вигідні для цього передумови цю саму стихію успокоюється кулями. До остаточної розправи з українцями не прийде так довго, як довго комуністам потрібні українці, і як довго поза комуністичною сферою впливів триває вільний світ. Коли до Леніна звернулися провідні комуністичні діячі України, що, мовляв, українці хочуть своєї рідної мови, відповідь Леніна була коротка і ясна: «Дайте їм дві мови...». Якщо завтра закінчиться холодна війна, і оба табори, західний і східній, вступлять в період, скажім, двадцятьлітнього співжиття — то це буде рівночасним гаслом до погромів в Україні того всього, що в скромній і невинній формі виросло в час холодної війни, коли стратегія й тактика партії в національному питанні мусіла узгляднювати присутність Заходу.

Факт, що навкола Хрущова є повно людей з українськими прізвищами, — не можна одначе вважати зовсім випадковим. Поки Хрущов розбудує власний апарат на всьому просторі СССР, йому річ ясна, потрібні всі сили й усі люди, — це люди, з якими він кооперував в минулому, конкретно в Україні.

Хрущова винесла на верх партійної машини, що править імперією, не стихія, не народ, а партія і Центральний Комітет партії. Партія, її члени були лише послушним знаряддям в руках Сталіна, більш нічим. Кожне відхилення від генеральної лінії контролювало НКВД, й Центральний Комітет партії перемінився в місце, в якому люди слухали Сталінових доповідей і плескали руками. Очевидно, що цього роду поведінка зроджує ресентимент не тільки проти Сталіна, але й проти тих, що спробували б стосувати подібні методи. Хрущов це знав і скоординував в своєму поході до влади не тільки неохоту

до сталінізму, але й до людей, що, на його думку, хотіли партію знову обернути в безмовний інструмент.

Крохмі цього Хрущов звернувся в своїй промові на XX-ому з'їзді партії до утаєних почувань комуністів різних неросійських національностей своїм оповіданням про те, як Сталін назвав його «хахлом» і казав йому танцювати гопака. Наскільки це правда — важко сказати. Одначе всі ці сентиментальні розповіді Хрущова принесли йому побажану перемогу в ЦК партії. За ним голосував бльок делегатів на з'їзд з України, а теж в цілому білоруська й узбекська делегація. Делегації інших національних меншостей були поділені.

Та це не означає, що Хрущов вдержиться, і що подібний уклад сил в Центральному Комітеті партії існуватиме в безконечність. Усунені від проводу в партії провідні її члени напевно не легко здаватимуть позиції, як в самому ЦК, так і на периферіях СССР. Мобілізація сил правого крила партії переводиться безупину й першим кроком у цьому напрямі був саботаж рішень XX-го з'їзду партії. Відсталінізування властиво відбулося виключно в ЦК партії, і зовсім не поширилося на низові партійні й державні клітини. Зараз по з'їзді, на якому Хрущов започаткував усування своїх особистих ворогів, низові, тобто республіканські, обласні й районові комітети партії, приступили до т. зв. «реалізації» рішень і постанов з'їзду. Та як виказалося, все, що сталося на XX-му з'їзді партії, була приватна справа поміж Хрущовом і його супериками. Вслід за рішеннями й постановами XX-го з'їзду партії новий її провід випустив низку обіжників, якими затримував якунебудь реконструкцію партійних установ на низах. В Україні, де в час XX-го з'їзду партії число членів партії досягало один мільйон, когорти пропагандистів приступили до розяснювання й інтерпретації рішень і постанов з'їзду. Та вже навесні 1956 року ЦК партії випустив обіжник «Про недоліки в пропагандивній роботі парторганізацій України». В цьому обіжникові бюро агітації і пропаганди при ЦК Компартії України пояснює, що слід уникати викривлень в пропагандивній роботі й персональні хиби Сталіна не слід утотожнювати з хибами комуністичної партії. Викривлення, на думку агітпропу, викликають сумніви в менше стійких членів партії і спонукують різного роду недобитків контрреволюції до спроб знайти місце і голос в житті підсовєтської України.

У висновку — відсталінізовуючий процес не пішов поза ЦК всесоюзної партії, і не приніс найменшої полегші в житті громадян СССР.

Було б сьогодні завчасу сказати, кого видвигне ритм життя, чи радше, кого висунуть протихрущовські елементи в партії як свій прапор в боротьбі проти нього. Важко теж сказати, яку дорогу вибере нова група чи людина по приході до влади. Буде досить в цьому випадку сказати, що політика в загальному не зміниться. Зміниться, як звичайно, так тика й інтерпретація марксизму. Доктрина як така — залишиться незмінною, бо Молотов і Хрущов переконані марксисти. У випадку зміни декорацій, тобто приходу іншої, більш шовіністичної, групи до голосу, вона теж покликатиметься на марксизм і ленінізм та приписуватиме собі найкращу інтерпретацію.

••••••••••••••••••

Юрій **Артюшенко**

НА МАРГІНЕСІ КНИЖКИ ЮРІЯ СМОЛИЧА „З НАРОДОМ ЧИ ПРОТИ НАРОДУ"

(Продовження з попереднього числа)

7

Вслухаймось тепер у дальший хід розмови, що, почавши з «трагедії української нації», велася, як автор книжки каже, «навіть — **втрьох..** — запитуємо думки в самого Винниченка.» (З його заповіту).

В якому ж напрямку йшли думки цих трьох співрозмовців?

Почавши коротко давнім минулим і зупинившись довше над долею Галичини й трагедією галицької молоді (УСС, УГА, СС) через 1914 і 1917 роки, їхня думка зосередилась над державницьким періодом нашої доби, піддаючи нищівній критиці «орієнтацію на зовнішні сили». Втім згадано про ролю всіх, але замовчано про ролю російської меншини в Україні та зрусифікованого міського населення і гуртка московських поплентачів — українців, що не підкорилися суверенно виявленій волі українського народу.

Недавно Київ святкував сорокові роковини бою за Арсенал. На врочистому вечорі виступали старі большевики, учасники того бою. Хто ж вони? Власне, всі, хто з них був викликаний до слова, мали

російські прізвища і хоч говорили українською мовою, проте було видно, що вони намагалися обминати слова «Україна» й «український», а залюбки вживали слів «батьківщина» і «радянський...». При чому, згадуючи своїх побратимів по зброї, знову називали російські прізвища та підкреслювали, що один з бійців, який під час боїв за Арсенал був слюсарем, тепер є інженером і керівником заводу в Києві, а з ним разом є й інший з бійців Арсеналу і також з російським прізвищем. У списках старих большевиків у більшості чуються неукраїнські прізвища і в інших містах України. Бо орієнтація вищезгаданих меншин на Москву, на думку цих трьох розмовців з книжки, не була «орієнтацією на зовнішні сили». Та воно, може, й так, коли взяти до уваги, що для російської меншини в Україні Москва не була й не є «зовнішньою силою», але ж це не значить, що вона не була такою й для українців, якщо не брати до уваги зденаціоналізованого елементу чи групки т.зв. інтернаціоналістів, які не розуміють того, що всякий інтернаціоналізм є тільки інтегральним імперіялізмом панівних у даному часі націй з переватою в бік якогось одного, як це в даному разі — російського...

Переповідаючи, почавши від давньої давнини по сьогоднішній час, про сумну й трагічну орієнтацію на зовнішні сили й про те, як кров'ю, стражданням людей, неугавною колотнечею на рідній землі по вінця сповнено наше українське прадавнє і перелічуючи майже всіх сусідів, від яких приходило те лихо на нашу землю, вони — три співрозмовці — ніде не згадують про того сусіда, що, пограбувавши, сплюндрував Київ у 1169 році, що знищив Батурин у 1708 році, що зруйнував Запорозьку Січ у червні 1775 року, що висадив у повітря чи розорив наші найдавніші святині та історичні пам'ятники в Україні в наш час. Вони не згадують сусіда, що сьогодні заставляє облудними гаслами й блефом самих українців повторювати за ним те, що він говорить, і то так, як тільки він того хоче, та не бачити справжньої дійсности такою, якою вона є, а такою, якою він її малює, як то, напр., не бачити того (як це доводить у паризькому «Українському Слові», з дня 2 березня 1958 року, С.Ю. Процюк у статті «Статистичні зведення показників економічного розвитку України і Росії в рр. 1940-1955»), що Москва розбудовує насамперед потенціял корінних російських земель, прямуючи до повної їх економічної незалежности в системі СССР коштом «союзних» республік, з чого ясно видно, якими темпами розвивається в системі СССР економіка Росії, а якими економіка України; не бачити експлуатації України під брехливими запевненнями, що, мовляв, Україна має економічні користі в союзі з Росією; не бачити експлуатації, на яку вже звертав увагу Волобуєв, який, очолюючи 1926 р. разом з Шумським, Максимовичем і Хвильовим опозиційну групу українських комуністів, опублікував пізніше в журналі «Большевик України» статтю «До проблеми української економіки», де довів цифрами й фактами колоніяльний стан України і обґрунтував неминучу потребу суверенности Української Держави. За це він і був зліквідований.

Не випадково статистичне управління УРСР припинило публікацію даних щодо фінансової політики в Україні. Що більше — всі три співрозмовці схвалюють «здійснення гетьманом Богданом Хмельницьким єднання України з Росією.»

Статистичне Управління УРСР припинило публікацію даних щодо фінансової політики в Україні.

8.

«Перші Ради робітничих, солдатських та селянських депутатів, які постали повсюдно на оборону прав та інтересів трудящих, через необізнаність самих робітників і селян у справах державної політики, через надмірну довірливість до висунутих буржуазією «вождів», що намагались використати революційне піднесення народних мас на власну користь, та через те, що в самих Радах тривали незлагоди між різними партіями, — попервах не спромоглися звяти владу до своїх рук і фактично відступили її законспірованій і досвідченій в справах політики буржуазії... В своїх політиканських борсаннях Центральна Рада хнилилась то до підтримки Тимчасового уряду, то до шукання спілки з Радами, то вдавалась до компромісів з організаціями великодержавницької російської контрреволюції... Але незмінною залишилась шовіністична ненависть Центральної Ради до Росії та російського народу....

Відомо, що вчинила Центральна Рада... Відомо й те, як повелася «зовнішня сила» з своїм «агентом», запроданською Центральною Радою... Але відомо й те, що з того сталося. Український народ не схотів терпіти панування загарбника, що лив його кров, грабував його достатки і кривдив його національну достойність. Український народ повстав по всій Україні, йому прийшов на допомогу й російський народ...» стверджують в «трагедії української нації» три згадані співрозмовці. Але вони умовчують про те, хто в дійсності підняв і очолив те повстання проти «зовнішніх сил» та яку ролю відіграли тоді українські національні партії та українські національні збройні сили, що здобули Київ, лівобережжя, правобережжя і всі українські землі та, обезброївши німців, викинули їх з України. Вони про це промовчали, хоч у проводі Директорії Української Народної Республіки, яка очолювала й успішно перевела повстання з дня 17 листопада 1918 року, був і один із трьох співрозмовців — В. Винниченко. Промовчали вони й те, що вже 24 грудня 1918 р. спеціяльною постановою Народного Комісаріяту закордонних справ Москва скасувала визнання суверенности України, утворивши перед тим друге тимчасове робітничо-селянське «правительство» України. Це була, як стверджувала московська

(Продовження на 14-ій стор.)

ЦЕНТРАЛЬНА УПРАВА ОДВУ 1956-1958

(Бракує знимки Заступника Голови — В. Різника і других членів ЦУ, що не надіслали знимок)

Проф. д-р О. Неприцький-Грановський, Голова.

Інж. Степан Куропась
Заступник Голови

Підполк. І. Білоус
Заступник Голови

Д-р В. Михайлів
Секретар ЦУ

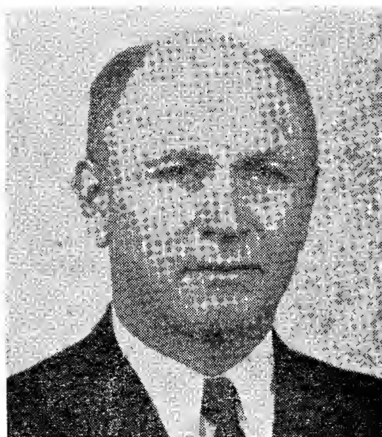
Інж. О. Суховерський
Фін. Секретар

Петро Ґенґало
Член ЦУ

В. Попович
Реф. анг. преси

Проф. С. Стецик
Скарбник

Д-р А. Гаецький
Голова Орг. Трибуналу

Т. Федусь
Член Орг. Трибуналу

Інж. М. Нич
Член Контрольної Комісії

«Правда» 6 лютого 1919 р., боротьба за хліб та вугілля України та за бавовну Туркестану. Не згадали вони й того, що 16 січня 1919 року Москва уже вдруге (вперше була розпочала военні дії проти Української Народної Республіки 6 січня 1918 року, що їх очолювали- Антонов-Овсієнко та Єгоров, Березін, Кудинський і Муравйов) проголосила війну Українській Народній Республіці. Умовчують, бо ж є ясним, що коли вже німців було скинено то «прийшов на допомогу російський народ» не українському народові, а хіба на допомогу отим усім, з ким тоді Україна була у важкій боротьбі на кількох фронтах: на півночі й сході — проти советсько-російських імперіялістів, на заході — проти польських зазіхань на українські землі, на південному заході — проти мадярів тощо. Отаман Гулий вів бої на Катеринославщині, Запорозький корпус — на Харківщині, Чорноморська дивізія — на лінії Конотоп-Бахмач, ударна група Осадного Корпусу Січових Стрільців — на Полтавщині, Українська Галицька Армія боронила Львова, Гуцульські Відділи вели бої за Рахів і Сигот і т.д.

9

Далі між тими трьома йде розмова про договір з французькими інтервентами і про нову поразку «орієнтації на зовнішні сили». І нарешті вона перейшла на те, що «Петлюра, від імени українського народу, не мавши на це жодних уповноважень, прав і підстав, уклав з урядом шляхетської Польщі договір, за яким шляхетська Польща діставала в заплату...мало не третину всієї української землі — Галичину і Волинь.» Що договір не був ратифікований ні однією з підписаних сторін, про це певно Юрій Смолич знає, як також певно знає й становище Української Національної Ради в екзилі до цього договору, яке й я поділяю, тому й не буду тут над цим зупинятися. Тільки хочу заперечити наступні слова Юрія Смолича: «І щоразу, над кожною інтервенцією, над усім цим лихоліттям українського народу, стоїть — чорною печаткою — чорне ім'я:Симон Петлюра!» Пояснюю це твердження тим, що він не усвідомлює собі тодішньої української державної рації, що зустрілася з державною рацією російською та, що більше, з советсько-імперіяльною рацією — московським большевизмом, якого суті ще й тепер багато народів не розуміє, а яку С. Петлюра вже тоді знав. Тому то й американський конгресмен Чарлз Дж. Керстен на всенародній маніфестації в Нью-Йорку 3 червня 1951 року сказав: «Ідеями Петлюри живе не тільки український народ, але й увесь протибольшевицький світ.» Власне нашу епоху, в епоху змагань московсько-советської імперії за владу в світі, мало можна назвати таких народів і державних мужів, які б протиставили московському большевизмові ідею і чин, що дорівнювали б ідеї й чинові українського народу на чолі зі сл. п. Симоном Петлюрою. Мало їх тепер, а в 1917-20 роках їх було ще менше. Симон Петлюра — це ім'я, яке персоніфікує собою ідеал волі, ідеал міжнаціональної солідарности, ідеал пошанування національних почувань і прагнень до волі кожного народу. Ім'я, яке персоніфікує ту ідею, що в 1917 році в Києві Конгрес Поневолених Москвою народів уважав за ідею, об'єднуючу їх усіх. Симон Петлюра був тим, хто зв'язав неподільно ідею й чин в одно та, одухотворивши ними борців відродження України, заступив советсько-московській імперії дорогу. Він був тим, хто стримав початкову розгонову силу московського большевизму. Він був тим першим, хто надав українським державно-визвольним змаганням нашої доби печать свого духа та назавжди забезпечив тяглість національно-державної дії.

Щождо цитат В. Винниченка «С. Петлюра не мав ніяких виразних, твердих, ні соціяльних, ні політичних, ні моральних, ні навіть національних принципів... Отже цілком натурально, що він (Петлюра) не хотів заключення миру з Москвою...» Та щодо його доказів, скажу наступне:Відносно публіцистичної діяльности С. Петлюри найкраще може відповісти книжка — «Симон Петлюра», видання Української Вільної Академії Наук в США 1956, частина перша, що охоплює творчість С. Петлюри від 1902 до 1914 року; щождо російської мови «Украинской Жизни», то й сам В. Винниченко перекладав свої новелі на російську мову, про що й згадує перед цим сам Юрій Смолич, та на виправдання можна ще сказати, що ж то Москва, а не «держава українського народу», в якій мала б бути державною мовою своя — українська мова; а відносно «до победоносного конца», то в 1917 році, завдячуючи С. Петлюрі, українські військові частини виконали наказ Української Центральної Ради і вирушили на фронт, чого вони могли й не зробити так, як цього не робили російські частини. Але в них, завдяки С. Петлюрі, вже була свідомість того, що вони йдуть боронити рідну батьківщину, яка привернула собі своє власне ім'я «Україна.» Вони свідомі були, що, коли б увійшли були в Київ німецько-австрійські війська, ніякої мови про самостійність України не могло б бути. І нарешті щодо переговорів, які вів з доручення Директорії Семен Мазуренко з урядом Радянської Росії, то становище С. Петлюри тільки підкреслює його політичну далекозорість, як це ми бачимо тепер з історичної перспективи. Що дали переговори ЦК КПУ із Сталіном? — Розстріл майже всього Політбюра КПУ. Що дали переговори В. Винниченка? — Радий у душі, що вирвався цілим. Що дали переговори угорських революціонерів? Розстріл Імре Надя, генерала Мелетера, який очолював переговори і багатьох тисяч угорських революціонерів. Причому була навіть зломана гарантована владою персональна недоторканість, що була дана Імре Надю. Тим самим були б закінчилися й переговори Директорії з урядом Радянської Росії, як би не предбачив був цього С. Петлюра.

Також не забуває Юрій Смолич згадати й доктора Дмитра Донцова і, атакуючи його цитатами В. Винниченка та пані Ганни Горбової, дружини Володимира Горбового, додає: «Мій співрозмовник — недавній член проводу Організації українських націоналістів (ОУН) вже після другої світової війни, колишній агент американської розвідки, понуро каже:

— Змалку, з шкільної лави, і ввесь час потім, коли в другу війну я воював з гітлерівцями проти України, коли тікав за кордон, щоб стати в лави другої післявоєнної еміграції і знову разом з українськими націоналістами боротися збройно проти Радянської України, а тимчасом виконував доручення американської розвідки, — я діяв, виснажений саме закликами й пропагандою з-під пера доктора Дмитра Донцова... Це, сказати б, мій і всіх нас, «хрещений батько.»

Між іншим, загально відомим є, що до тез Д. Донцова критично ставилася й ОУН ще з перших днів свого виникнення. До речі, ще в початках моїх журналістичних писань Д. Донцов заатакував у Літературно-Науковому Віснику і мої думки, що я їх висловив на сторінках перемиського націоналістичного «Українського Голосу» в статті — «Воля і дума єдина», що була підписана двома кінцевими літерами мого прізвища (-ко).

Скінчивши з особами, Юрій Смолич знову повертається до українських політичних груп на еміграції і в Галичині та відводить найбільше місця українським націоналістам. Але, щоб звести все найголовніше, подане Юрієм Смоличем про українських націоналістів разом, я дозволю собі зацитувати дещо з того, що він уже раніше подавав. Юрій Смолич подавав, що молода людина сказала: «Кожна націоналістична організація на еміграції підпорядкована розвідці котроїсь з держав... в кожній групі ОУН, як і в кожній іншій українській організації на еміграції, діють неодмінно агенти всіх чотирьох розвідок...» І тут хочеться спитати Юрія Смолича: якби це твердження звернути до Комуністичної Партії — чи вона могла б з цілковитою певністю заперечити, що в ній таких нема? Думаю, що ні. Так само я не можу сказати з певністю, що їх нема, але, що в проводі українських політичних груп їх нема, то в цьому я певний. Я певний в тому, що на чолі українських політичних груп стоять люди, відомі українському громадянству, люди, які добро українського народу ставлять понад усе, і наслідком того є повне довіря до них. До того ж тут є вільна критика, тут часто члени політичних груп піддають критиці діяльність своїх проводів, тут вільно можна висловити свої думки і можна вільно читати, що хто хоче; власне, доказом того і є ця моя стаття, яку я пишу, будучи рядовим українським політичним емігрантом, який не є в проводі якоїсь політичної групи, чи в проводі іншої організації. Хочу тут підкреслити, що, хоч проводи українських політичних груп робили й роблять помилки, які ми найкраще бачимо з історичної перспективи й тому часто запізно на них реагуємо, але ніяк не можу погодитися з тим, щоб через це українська державно-діюча еміграція перестала існувати. Якщо дотеперішні й теперішні проводи українських політичних груп на еміграції не доросли до тих завдань, що стоять перед ними, то й тоді українська політична еміграція повинна існувати. Бо, як учить нас історія, по смерті Пилипа Орлика (1739) діяльність державно-діючої еміграції почала завмирати, а це, в свою чергу, й стало причиною того, що в Україні прийшло до ліквідації виборених в легальний спосіб здобутків на економічно-господарському і адміністративному відтинках за часів гетьмана Данила Апостола. Ні, українська політична еміграція повинна продовжувати і на чужині українську державно дію, хоч би тільки для того, щоб тримати український народ чутким до його історичного ворога. Я вірю, що українська державно-діюча еміграція, для якої українська державна рація є понад усі інші державні рації, таки знайде, завдяки, власне, отому критицизмові до себе, однісіть думки і одність волі, що виростають із встановлених Актом 22.січня 1918 р. ієрархії національних вартостей, та знайде гідний собі провід. Знайде «національне єднання», хоч йому і протиставить Юрій Смолич «...соціяльну однородність в керівництві державним життям». Знайде національну солідарність і протиставить її отарній безкритичності.

II.

Від розповіді Ганни Горбової про дипломатичні вечори з німцями, про наради в Кракові і про те, як прийшло до сформування «Легіону ім. Бендери», переходить Юрій Смолич до часів другої світової війни і каже: «В другу світову війну політика орієнтації українських націоналістів на зовнішні сили та самий сенс такої політичної концепції стали найбільш очевидними і приклад цієї чергової зради найбільш разючий. «А як докази: «І от — у перших же днях вступу гітлерівців у Львів — українські націоналісти і справді утворили свій «уряд», на чолі з живим і нині паном, Стецьком-Карбовичем, та й проголосили «самостійну» Україну під началом гітлерівського райха. «І потім: «Андрій Мельник, тодішній голова ОУН, у своїх відозвах до українського населення, як відомо, закликав... «вітати гітлерівську армію»... Кубійович, голова тодішнього УЦК, опублікував таку заяву: «В цю історичну радісну хвилину особливі почування звертаємо вбік непереможного німецького воякства, що в своїх епохальних змаганнях за лад у Європі скропило кров'ю і наше визволення... Бандера у своєму зверненні до українців наказував, щоб гітлерівську армію «не трактувати, як ворожу, не ставити їй жодних перешкод». І після цього Ю. Смолич висуває твердження: «Проводирі укра. націоналістів і надалі залишилися вірною дефензивою та офензивою гітлерівсь-

ких загарбників на Україні, і далі плазували перед Адольфом Гітлером, — залишались вірними й плазували навіть тоді, коли самі ж таки визнавали перед тим же Гітлером утиски, які чинили на Україні оскаженілі гітлерчуки.»

І тут я найперше хочу запитати Юрія Смолича — чи знає він, як не в теорії, а в практиці виглядало те плазування? За плазування хіба гітлерівці не знищили б кілька тисяч провідних націоналістів, а між ними й таких письменників, як Олег Кандиба-Ольжич, Олена Теліга, Іван Ришко-Ірлявський, Гупало та інших. А далі — чи знає Юрій Смолич, що далеко ще до вибуху війни українські націоналісти зайняли негативне становище як до гітлеризму, так і до фашизму? Про принципову відмінність природи українського націоналізму від італійського фашизму писав Є. Онацький ще на початках існування ОУН (див. жорнал «Розбудова Нації»). В 1931 р. ПУН на сторінках «Розбудови Нації» опублікував повідомлення, в якому категорично зазначалася суверенність позиції ОУН супроти німецького націонал-соціялізму («Розбудова Нації», листопад-грудень 1931, ст. 300-301). В книжці В. М. «Реальна чи визвольна політика», виданій 1933 р., також докладно підкреслювались і переконливо доводилися самостійність і незв'язання українського націоналізму з чужими доктринами. О. Ольжич 1936 року в статті, надрукованій в «Обріях», гостро відмежував український націоналізм від фашизму і націонал-соціялізму. 1936 р. М. Сціборський на сторінках «Українського Слова» в Парижі висміяв тих короткозорих людей, які вірили у великодушність Гітлера щодо України, і підкреслив, що український націоналізм, з уваги на свої принципи, не має і не може мати «пронімецької політики». За вказівкою генерала М. Капустянського для всіх членів ПУН-у були заготовлені і розіслані переклади відповідних розділів з політичної гітлерівської літератури («Майн Кампф», тощо), в яких говорилося про колоніяльні німецькі пляни щодо Сходу Европи. Між іншим, і автор цих рядків в статті — «Напередодні подій» у канадійськім «Новім Шляху» в 1938 р. писав, що німців чекає на Україні новий 1918 рік — поразка, бо українці не хочуть міняти одної окупації на іншу, і в практиці він поступав згідно з цим своїм переконанням, чого хоч би доказом може бути те, що у 1940 році німці його викинули з Холмщини, а потім, як би він від них не втік, то завезли б до Берліна, а тоді може б й з ними сталося б те, що й з іншими. Не плазував він і підчас другої світової війни, а скріплював національну і господарську відпорність українського народу в Галичині, а разом з ним тисячі таких як він по всій Україні, з яких одні лишилися там, а інші вийшли на чужину як політичні еміґранти.

Хіба не за плазування німці за кілька днів до початку війни під конвоєм відвезли до Берліна полк. А. Мельника і там його конфінували?

І чи знає Юрій Смолич, що в 1943 році на Україні була видана книжка «Шлях Нації», в якій було дано характеристику німецької політики у відношенні до України? В ній, між іншим, писалося: «Політика націонал-соціялізму через багато років визначалася і нині визначається книгою Гітлера «Майн Кампф»... Для Гітлера нема на Сході ніяких державних проблем, він недобачає тут жодних націй... Українців серед інших народів Сходу ні Гітлер, ні інші діячі націонал-соціялістичної партії не вирізняли і не вирізнятимуть. Українці так само мають бути слухняним бидлом у «колонізаторському» плузі Німеччини». В цій книжці було, як і тепер у книжці Юрія Смолича, повно цитат з промов гітлерівських провідників і німецької преси. Хіба не плазуванню українських націоналістів завдячують життя багато полонених, яких витягала нелегально з таборів спеціяльно для того зорганізована з націоналістів група, що могла робити це завдяки Українському Червоному Хресту, й помагала їм у втечі додому. Не плазували країнські націоналісти ні перед ким, не плазують і сьогодні, і, якщо були і є винятки, не можна їх узагальнювати.

Про УПА Юрій Смолич, між іншим, говорить: «Кк відомо, «низи» українських націоналістів таки не стерпіли знущань окупантів, загарбницьких, нелюдських дій «рятівної» зовнішньої сили: частково з середовища українських націоналістичних низів складалися кадри для так званої УПА, «Української Повстанчої Армії»... «Таємна угода» між гітлерівським коміндуванням та проводом ОУН, яка неначе б то провадила боротьбу проти окупантів-гітлерівців, і надалі заспілкували загони УПА з рештками гітлерівської відступаючої армії в обороні проти навального наступу радянських фронтів. Гітлерівці навіть постачали зброєю та огнеприпасом загони УПА, які неначебто проти них воювали».

Шо УПА вживала німецьку зброю і проти німців, хіба всі знають, а щодо переговорів з німцями, то не заперечую, що їх не було, але були переговори також і з большевиками, на які спеціяльно прилетів з Москви полк. Александер Александрович Лукін. Але договорів ні з одним, ні з другими УПА ані ОУН не підписували, тоді коли в серпні 1939 р. большевики підписали договір з гітлерівцями.

12.

«Отже, українські націоналісти — отой «провід», що сорок першого року рушив був «антикомуністичним походом» на Україну в обозі гітлерівських загарбників, дістав «азиль» на території Західної Німеччини. Так почалася історія нової — другої, або як ще вона сама себе прозиває — «з-підсовєтської» еміґрації українських націоналістів... Втім, для покинутих напризволяще на чужині — безпритульних, безробітних, обездолених — вибір, як

відомо, не такий великий. Насамперед, це — ринок дешевої робочої сили для підприємств бізнесменів усіх країн Західної Європи, Північної і Південної Америки, Африки і Австралії... Війна! Тільки знову війна — ось на що сподівається і чого жадібно жадає провід української націоналістичної еміграції, керівництво кожної з націоналістичних організацій, яка б їх програма не була. Війна проти свого народу — ось найперший пункт у програмах усіх тих організацій. Війна — за допомогою і на зиск новій комбінації зовнішніх сил!» — говорить Юрій Смолич. І тут знову він помиляється, бо, утотожнюючи нетотожні собі поняття революції, державної дії й війни, поширює бажання війни поодиноких осіб, може й груп, на всю українську державнодіючу еміграцію. Під революцією ж треба розуміти, в першу чергу, духове усамостійнення народу та скинення з себе гіпнозу свого гнобителя, бо «раб духом ніколи не підведеться, щоб порвати кайдани», як каже Джон Веслі. І тоді вже за революцією іде державна дія, що спрямовує революцію в державні береги і виводить народ на історичний шлях державної нації. І хоч це може здійснюватися за відповідних умов шляхом **духового росту** поневоленого народу, то переважно це здійснюється шляхом **збройних змагань** між поневоленим і поневолювачем. Якщо ж називати один із цих процесів (духового росту) еволюцією, а другий процес (збройних змагань) війною, то тільки визвольною війною, в якій між поневоленим і поневолювачем іде двобій без втручання сторонніх сил. І українська еміграція в своїй більшості має віру в спроможність українського народу скинути вороже ярмо без чужої допомоги, шукаючи в світі тільки максимум прихильности для визвольних змагань свого народу. Шукає, щоб не повторилося те, що було в 1917-21 роках, коли світ не хотів України бачити, нічого про неї чути і своїми потягненнями скріплював нашого ворога. Власне, західний світ своїми егоїстичними потягненнями скріпив московсько-советський імперіялізм і своєю політикою та байдужністю до ієрархії духово-моральних вартостей приготовив ґрунт для большевиків. А комуністичний світ ще неусвідомив собі того, що національна політика Москви, яка до всього, що є українське, а особливо до того, що може мати в собі характер національно-політичних проблисків, ставиться дуже вороже, не відповідає інтересам комуністичного світу. Думаю, що в близькому часі советсько-московський большевизм і світовий комунізм у розвоєвому процесі наберуть різних понять, що виключають себе взаємно.

Увесь світ є відповідальний за ті великі жертви українського народу, що їх той поклав у боротьбі з московським імперіялізмом, і це відноситься як до комуністичного, так і до некомуністичного світів.

Некомуністичний світ усе мовчазно схвалював і схвалює національну політику Москви, чи вона була сталінською, чи, як тепер, ленінською, супроти України. Москва зробила з національного аргументу демагогічну зброю, а гасло «самоопределеніе вплоть до атделенія» витягла з архівів 1917 року й зробила, як і тоді, декляративним гаслом, яке має виключно пропагандивний характер. Так він мовчазно схвалив розстріл у 1937 році цілого Політбюра Української Комуністичної Партії за те, що воно засудило імперіялістичну політику Москви. І коли, скажімо, на виправдання комуністичного світу в минулому, в 1937 році комуністичний світ був цілковито московським большевизмом, і комуністичні партії інших народів не мали рішального голосу, то сьогодні комуністичний світ ніби нараховує 950 мільйонів людей. В імені їх делегати комуністичних партій, що брали участь у святкуванні 40-ліття большевицької революції в Москві, видали декларацію з підписами 12 компартій і маніфест з підписами 64 країн. На цих документах бракує підпису Української Комуністичної Партії як такої, бо в її імені тепер говорить Комуністична Партія «советського», а в старому розумінні «руського» народу та з української національної рації це краще, що тих підписів там бракує, бо ж у них проголошувано Советський Союз (Москву) провідним чинником світового комунізму. Але підписали, з власної волі, декларації з 1957 р. і Югославія. Не без того, щоб делегати тих 64 країн не знали, що причиною браку цих підписів є те, що справжнім господарем в Україні є москалі. Бо ж делегати не могли не знати про те, про що навіть Єкатерина Кускова на сторінках ньюйоркського «Нового Русского Слова» пише: «Ні, вони (великороси) панують: в усіх національних республіках обов'язковою є російська мова». Невже й справді делегати цього не знають, що на вулицях столиці України, Києва, та українських великих міст чути, переважно, російську мову, що перейшла в спадщину від царської до советської імперії як символ поневолення? Невже вони не знають, що Україна, яка перевищує кількістю свого населення не один з тих народів, в імені яких вони підписали декларацію й маніфест, позбавлена навіть тих обмежених державних атрибутів, що їх мають сателітні держави, як от: власної армії, вільного дипломатичного зв'язку із світом, тощо? Навіть переможена Східна Німеччина має те, чого не має «переможець» Україна, і Москва ставить вимогу до світу говорити із Східньою Німеччиною безпосерднього. З цих саме причин, думаю, на з'їзді Світової Організації Здоров'я, на якій делегацію України очолював міністер охорони здоров'я, д-р Платон Шупик, і не прийнято України в членство. В якому ж тоді світлі на тлі цього всього виглядають слова Юрія Смолича: «Українська нація стоїть нині могутньою перед цілим світом — возз'єднана на усіх своїх споконвічних землях, маючи власну державу й державний суверенітет, піднімаючи голос на міжнародній арені, зміцнюючи національну економіку, розбудовуючи національну культуру, плекаючи національну свідомість своїх громадян»?

Отже, не війни хоче українська державно-діюча

еміграція, а скріплення тієї української державної дії, яка від дати 22.січня 1918 року безперервно до сьогодні продовжується, незважаючи на те, що Україна й понесла вже кільканадцять мільйонів жертв, замордованих у большевицьких катівнях і виморених пляново голодом, не враховуючи в те полеглих героїчною смертю на полях боїв у рядах Української Регулярної Армії, в рядах УПА тощо.

І те, що Юрій Смолич учився в українській школі і пише українською мовою, він завдячує тільки тим поляглим і новим борцям української державної дії, які роблять державну дію в наших душах і в душах усього українського народу вічно свіжою й невмирущою.

Не за упокорення України Москва відступає від тієї страшної русифікації, при якій, напр.: 1) 77.5% усіх вищих шкіл в Україні підпорядковано Москві; 2) Процес навчання зрусифіковано на 80-85%; 3) Українські вчені пишуть свої праці російською мовою; 4) Українські письменники денаціоналізуються й пишуть чужою мовою, і т.д. Ні, не за упокорення Україна є Україною, але завдяки отим борцям, які часто й не усвідомлювали собі, що вони йдуть річищем української державної дії, а серед них і ті комуністи (в 1938 році усунено було з комуністичної партії 26.400 членів за український націоналізм), з яких багато згинуло з рук Москви, як Ірчан, Гринько, Полоз, Фальківський, їм же нема кінця, а в їх числі багато письменників. Їм також завдячує Юрій Смолич свою українськість, а не Комуністичній Партії.

Ні, війни українська державно-діюча еміграція не хоче, (хоч змагань своїх і не припинить, включно, до збройних,), і то не тільки тому, що дуже добре собі уявляє жахливу її нищівність людського життя й матеріяльних вартостей, але й тому, що ввесь світ стоїть на «непередрішенських» засадах у відношенні до національно-державної суверенности, так і до соціяльно-економічної незалежности та дотеперішніх здобутків України. Також і тому, що українці в такому разі стояли б по одному і другому боці фронту в чужих арміях, а не в своїй, за чужі, а не за свої інтереси — і то й тоді, коли б поле бою не проходило в Україні, а десь, скажімо собі, на Далекому Сході, де СССР схотів би якнайскоріше зайняти 49-й Стейт США — Аляску, щоб проголосити для всієї Америки комуністичний уряд так, як він це зробив у 1918 році, зайнявши Харків. Із свого боку, США могли б схотіти зайняти Зелену Україну й сумежні з нею Тунгуську, Якутську і Бурятську території, де, як відомо, є багато засланців, переселенців і вояків-українців червоної армії, що опинилася б у першому нищівному бойовому вогні, щоб, зайнявши, також правдоподібно проголосити новий «союзний», «федеративний» чи інший якийсь «непередрішенський» уряд.

Що українська політична еміграція не хоче війни, стверджує і Ярослав З. Пеленський на сторінках «Сучасної України» з 20. 7. 1958.р., де він у статті «Напрямні для історичної пропаганди» пише:

«Треба з задоволенням ствердити, що від деякого часу захоплення інтервенцією та війною притихло і що є певні познаки протверезіння. А найважливіше — орієнтація на інтервенцію дає додаткові аргументи для большевицької пропаганди, що, мовляв, українська еміграція за «всяку ціну» хоче чужої інтервенції, яка, до речі, і з часів революції, і з часів другої світової війни має найгіршу славу серед усіх підсовєтських народів. До того вона аж не може стати напрямною для справжньої української визвольної політики.»

Ні, українська державно-діюча еміграція не хоче війни, але й державної дії вона не перерве, а буде продовжувати її, хоч би й довелося вести її між двома воюючими фронтами...

І вірю я, що прийде час, коли Воскресла Україна вітатиме з днем святої Перемоги як тих борців-героїв, що були на рідних землях коло неї, так і борців, що прийдуть із «щитами» з чужини.

Д-р Петро Стерчо

РОЛЯ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ В ЗАКТУАЛІЗУВАННІ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ПИТАННЯ В МІЖНАРОДНІЙ ПОЛІТИЦІ 1938-1939 Р.Р.

(Продовження з попереднього числа)

Також Румунія відкрила була свій консулят у Хусті, а мадярсько-польські інтереси в Карпатській Україні боронив польський консулят у Севлюші, на що скаржився польський уряд, мовляв, чому уряд Карпатської України не дозволяє осісти консулові в Хусті. Румунія ж вийшла з поміччю Карпатській Україні в найважчі часи, по втраті більшости харчових припасів, змагазинованих у Берегові, Ужгороді та Мукачеві. Румунський уряд не тільки негайно доставив сотні вагонів харчів у Карпатську Україну, але й вийшов назустріч пропозиції уряду Карпатської України, щоб Румунія дозволила карпатоукраїнським прикордонним селянам переходити кордон і закуповлювати в Румунії харчі й вивозити їх

у свої села.

Незалежно від факту, що Мадярщина наперед погодилася була прийняти рішення Віденського арбітражу за остаточне полагодження її домагань супроти Карпатської України, то вже два тижні по цьому арбітражі сам Микола Горті розпочав дальшу акцію за захоплення Карпатської України підлесливою розмовою та дарунками німецькому амбасадорові в Будапешті, 15 листопада 1938 р. Польща не ждала навіть так довго. Бек заявив 8 листопада 1938 р., що «встановлення спільного кордону з Мадярщиною є найважливішою ціллю теперішньої закордонної політики Польщі», і Польща докладе всіх зусиль, щоб цю мету осягнути. В другій половині листопада Бек запропонував був навіть Данціг Гітлерові, щоб лише здобути його прихильність для своєї політики. Тимчасом польські війська займали позиції на півночі, а мадярські на півдні Карпатської України, а, з другого боку, 96 італійських літаків у повному виряді, включно з військовою залогою, стали напоготові в Будапешті. Нарешті, 20 листопада 1938 р., о 1-шій год. пополудні італійський амбасадор у Берліні, Бернардо Аттоліко, зателефонував до Ріббентропа, що впродовж найближчих 24 годин Мадярщина переведе окупацію Карпатської України. Ріббентроп негайно відбув нараду з Гітлером, після якої закомунікував Аттолікові для повідомлення Муссоліні, що

> Фюрер є думки, що мадярська окупація Карпатської України здискредитувала б Потуги Осі, яких арбітраж Мадярщина беззастережно схвалила три тижні тому.

Крім того, Ріббентроп повідомив Мадярщину, що, у випадку мадярської спроби окупувати Карпатську Україну, прийшло б неминуче до воєнного конфлікту з ЧСР, в якому «можливо й Німеччина була б змушена інтервеніювати». Другу спробу нападу на Карпатську Україну перешкодила Німеччина Мадярщині в день карпато-українських виборів до першого Сейму, тобто 12 лютого 1939 р., а третю вже запропонувала Мадярщині сама на кілька годин перед рішенням остаточно зліквідувати Чехословаччину, в половині березня 1939 р. Тоді вже навіть звернення уряду взяти Карпатську Україну під свій протекторат Німеччина відкинула, щоб здобути собі союзника в Мадярщині.

Страх Польщі перед українськими змаганнями до волі висловив Бек у розмові з Гітлером 5. січня 1939 р. у Берхтесгадені. Він твердив, що українська справа стоїть на перешкоді приятельським відносинам поміж Польщею і Німеччиною. Відомо ж, що в тому часі вся світова преса дуже широко писала про визвольну боротьбу України і пов'язувала її з німецькими інтересами. Карпатська Україна в той час уважалася центром концентрації українських визвольницьких сил, і тому Бек сказав Гітлерові, що

> ...єв агітаторах, які тепер активні в Карпатській Україні, Польща пізнає давніх своїх ворогів і боїться, що Карпатська Україна може розвинутися в таке гніздо неспокою для Польщі, що польський уряд був би змушений до інтервенції».

Наступного дня, 6. січня 1939 р., Бек мав ще окрему розмову з Ріббентропом, в якій зачепив українську справу взагалі, а не тільки Карпатської України, підкреслюючи спільність інтересів проти Росії. Ріббентроп заявив Бекові, що Німеччина зацікавлена Рад. Україною настільки, наскільки вона робить шкоду Росії всюди там, де це лише можливе. Одночасно запевнив він Бека, що Німеччина не користується в цьому послугами «польських українців», і додав, що в майбутньому полагоджуванні проблем Східної Европи, «ми (тобто німці) співпрацювали б з Польщею під кожним оглядом в українській справі». Бек запевнив, що Польща була колись і в Києві та що «ті аспірації безсумнівно ще живі й тепер» у польському народі.

Коли у вересні 1938 р. СССР погрожував війною Польщі за концентрацію польських військ над кордонами ЧСР, то в пізніших місяцях, коли Польща почала висилати терористів у Карпатську Україну, а також сконцентрувала свої війська на її кордонах, СССР зовсім не реагував. По кількагодинних переговорах Літвінова з Гржибовським, польським амбасадором у Москві, відновлено советсько-польський пакт неагресії 26. листопада 1938 р., при чому Літвінов виразно заявив, що

> «Карпатська Україна, як кристалізаційний пункт Українського Самостійницького Руху — це в сучасну пору найбільша загроза для Советського Союзу. Советський Союз вірить, що в цій справі він має спільні інтереси з Польщею».

Цілком протилежне становище зайняв Сталін до Карпатської України у своїй промові на XVIII-тому Конгресі ВКП(б) 12. березня 1938 р., заявляючи м. ін. таке:

> Лемент, що його зчинила британська, французька, і північно-американська преси навколо Радянської України, характеристичний. Панове з тієї преси аж захрипли кричачи, що німці от-от машируватимуть на Радянську Україну, що вони тепер тримають у своїх руках т. зв. Карпатську Україну, де коло 700.000 населення, та що не пізніше, як цієї весни, німці прилучать Радянську Україну з понад 30 мільйонами населення до т. зв. Карпатської України.
>
> Виглядає, немов би метою цього підозрілого лементу було збільшити злість Советського Союзу на Німеччину, затруїти атмосферу й без ніякої видимої причини спровокувати конфлікт з Німеччиною. Очевидно, це зовсім можливо, що в Німеччині є такі дурні, які мріють про анексію слона, себто Радянської України, до комаря, себто до т. зв. Карпатської України. Якщо в Німеччині справді є такі дурні, то ми напевно знайдемо для них достатню кількість сорочок безпеки.
>
> Але, якщо зіґноруємо дурнів, а звернемося до нормальних людей, чи не стане ясно, що було б смішно й глупо говорити серйозно про анексію Радянської України до т. зв. Карпатської України?

З цієї промови Сталіна виходить виразнощо, Ста-

лін не вірив у Гітлерівський «дранг нах остен», і треба здогадуватись, що вже в тому часі велися гітлерівсько-большевицькі переговори, які закінчилися підписанням пакту неаґресії поміж Німеччиною та СССР, 23 серпня 1939 р.

У трагічні Березневі Дні єдина Румунія намагалася інтервеніювати на користь Карпатської України проти мадярської інвазії. Так як під час відвідин румунського короля Карла в Берхтесґадені, 24. листопада 1938 р., а два дні пізніше в розмові з маршалом Ґерінгом у Ляйпціґу, король поставився виразно по боці Карпатської України, так і в половині березня румуни намагалися зберегти існуючий стан. У розмові з Ґерінгом король Карло підкреслив, що Бек вказував на небезпеку для Румунії у випадку створення Соборної Української Держави, в чому Карло з Беком не погоджувався. Для Румунії існування Української Держави означало б охорону від постійної загрози з боку Росії, а в сучасну пору червоного СССР зокрема.

Вже 13 березня 1938 р. румунський шарже д'аффер у Берліні, Брабціяну, намагався сконтактувати ся з Ріббентропом, щоб передати йому ноту в справі дотримання постанов Віденського арбітражу, але німці вміли оминути всякі зустрічі до 15. березня, коли по двох днях біганини прийняв його «на власну руку» директор відносного департамету міністерства закордонних справ, д-р Ернст Верман, щоб йому сказати, як і урядові Карпатської України, що вже запізно стримати мадярську аґресію. Румунія навіть змобілізувала була п'ять річників і була готова дотримати свої міжнародні зобов'язання.

Треба з притиском підкреслити, що Франція й Англія фактично самі усунулися від середньо-европейської політики по Мюнхенській конференції. Час від часу поодинокі депутати інтерпелювали в британському парламенті в справі мадярсько-польської акції проти Карпатської України, як, напр., 14 листопада 1938 р., посли Вівіен Адамс і сер Арчібалд Сінклер, а 28. листопада 1938 р. сер Персі Тарріс, два дні пізніше Рис Дон Дейвис, а 1. грудня 1938 р. командер Флечер. Поза тим уряд Великобританії не робив особливих намагань на користь нашої справи.

Натомість британський науковий світ і преса дуже сильно цікавилися українською справою. Відомий знавець Середньої та Східньої Европи, проф. Сетон-Ватсон, запропонував свої послуги урядові Карпатської України, як дорадник, а заразом з іншим науковцем, Макартни, опублікував ряд розвідок про Україну та її визвольну боротьбу. Британська преса, як і американська, були переповнені передовицями, а часом і сенсаційними повідомленнями про події в Карпатській Україні та пляни відновлення Української Держави.

Карпатська Україна в часі свого існування як автономна держава була відвідувана масово чужоземними кореспондентами, і то так з країн, що ставилися до української визвольної боротьби із зрозумінням, як і з тих, що ставилися до неї вороже. Наприклад, в одному дні, 8. грудня 1938 р., прибуло було до цієї колись «землі без імени» 24 кореспондентів, в тому 12 німців, 4 англійці, 3 румуни, 2 італійці та по одному американцеві, французові та швайцарцеві. Приїздили журналісти майже з усього світу, а «Нью-Йорк Таймс» утримував постійного свого представника в Хусті, в особі симпатичної Анни Мек Кормик.

Усі ці кореспонденти спричинилися чимало до пізнання правди про Україну і передавали цю правду сотням мільйонів читачів. Коли мадярсько-польсько-італійська преса заговорила про концентраційні табори в Карпатській Україні, то англійські й французькі журналісти докладали всіх зусиль, щоб ті табори відкрити, але надаремно. І вони, говорячи правду, боронили українську справу.

В той спосіб найменша вітка великого українського народу, та вітка, що була приречена на цілковиту загибель ворогами і збереглася національно тільки твердим консерватизмом і традиціоналізмом широких народних мас, по двадцятьох роках від часу програних визвольних змагань, поставила з повним успіхом українську визвольну справу на міжнародну арену. Можливо, що в цьому допоміг їй збіг обставин, але той збіг обставин міг бути невикористаним для української справи із-за відсутности великих ідеалістів, що стояли на чолі Карпатської України і всього активного українського суспільства поза межами Закарпаття.

Т. Курпіта

Казка

Яку не взяв б я тільки тему,
Що не зродила б голова —
Про Тебе, світлу і надземну,
Мої виспівують слова.
Обтяла буря наші крила
І розділили нас світи,
І тільки казка залишилась,
Що починається на Ти.
Ти казка. Сон. Ти цвіт бузковий
І ціль в загубленім житті,
І в кожній гадці, в кожнім слові
Тремтить Твоя сріблиста тінь.

ДОЯРКА ЛИПА

(Фейлетон)

У колгоспі ім. Шостої П'ятилітки сталася важна новина: доярка Липа одержала орден і стала знатною.

Після цього вже не можна було називати її по-старому — Липою, а тільки Олімпіадою Пантелеймоновною, бо так назвав її той товариш, що на врочистому святі й при всіх людях передав їй грамоту й приколов до грудей орден, а потім посадив за стіл, де сиділи самі головачі. Це нове ім'я повторив ще голова колгоспу, передаючи Липі півтора метра перкалю на кохточку, подарунок від районового парторгу.

Ця подія спричинилася до того, що Липа дуже запишалася. А як хтонебудь наважувався назвати її по-старому, то сильно обурювалася:

— Я тобі не липа й не береза, а Олампіяда Панталимонова! — казала такому невігласові. А коли той пробував сміятися, то називала його буржуазним нациліcтом.

Почувши таку лайку, необачний сміливець замовкав і вшивався. І скоро настало таке, що ні одна душа не відважувалася більше глузувати з Липи, а кожне, чи треба, чи не треба, старалося перебігти Липі дорогу й чемненько привитати її:

— Драстуйте вам, Лампіядо Панталимонова!

Навіть позаочі називали її Лампіядою, для спокою душі, бо чужі вуха.. А ще трохи пізніше ця назва перейшла на всіх доярок. (Можна передбачати, що коли за сто чи двісті років якийсь учений дослідник назвословства довідається, що в колгоспі ім. Шостої П'ятилітки була категорія жінок, що називалися лампіядами, то буде мати велику мороку, не знаючи, звідкіля пішла така чудернацька назва й що вона означає, і своїм звичаєм додумається до бозна якої нісенітниці).

Але на цьому не кінець байки.

Щоб зреваншуватися перед «героями труда» і надхнути їх ще більше ентузіязмом до праці, ВЦИК наказав Спілці Українських Письменників негайно перебрати під свою культурну опіку передові колгоспи України, виїхати на місця і там розвинути все своє мистецтво. Виконуючи цей наказ, академік Максим Тадейович Рильський набрав собі бригаду поетів і виїхав із ними до колгоспу ім. Шостої П'ятилітки, маючи на увазі головним чином удої молока.

Приїхавши на місце, розбив бригаду на окремі ланки і кожну приставив до відповідного господарського відтинку. Ланку Павла Тичини післав на кукурудзяний масив, ланку Павла Усенка приставив до свинячого сектору, ланку Миколи Упеника до гноярки, інші ланки куди інде, а сам, позбувшись зайвих горлянок-пельок, прителющився до доярського діла, до самої Олімпіади Пантелеймоновни.

І розпочалася опіка.

Ставши на краю кукурудзяного масиву, ззаду за полільницями, Павло Тичина довго не знав, з чого йому почати свою опіку, але побачивши, як жінки сердито виривають зпоміж кукурудзи бур'ян і кидають ним у борозни, заспівав:

П а р т і я   в е д е

То нехай собі як знають,
божеволіють, конають, —
нам своє робить:
всіх панів д'одної ями,
буржуїв за буржуями
будем, будем бить!
будем, будем бить!

Якою мірою ця декламація вплинула на полільниць, тяжко сказати. Тільки одна з них, жбурнувши в бік Павла Тичини охапок бур'яну, сказала сердито:

— І набралося ж того клятого бур'яну на нашій нещасній Україні!

Другий Павло, а саме Павло Матвійович Усенко, побачивши свиней, відразу захопився до нестями і на ввесь голос заспівав їм про їх майбутню подорож до Москви:

О й   р а й д у г о,   о й   в е с е л о ч к о

Ой райдуго, ой веселочко,,
Візьмем тебе на веселечко,
Попливем, попливем та по морю ми,
Та по морю ми, аж до стін Москви
Аж до стін Москви, до гори Кремля,
Звідки світ бере та й уся земля.
Люду руському ми уклонимось,
На всі сторони ми поклонимось
Всіма дугами семибарвними,
Семибарвними та безхмарними.

А Микола Упеник, ставши перед гнояркою, звідки бригада гнойовозів вибирала гнилі гущі, відразу очманів від густих запахів і заспівав:

Т о б і,   Р о с і є

Слова найкращі — замалі
Тебе достойно оспівати,
Надіє нашої землі
І всіх земель, Росіє мати, —
Країно мужности й добра,
Що на планеті правду сіє,
Ми посилаємо з Дніпра
Земний поклін тобі, Росіє!
Під стягом партії йдемо
В єдиним прагненні з тобою
До верховин, які звемо
Комуністичною добою:
Споруду сонячну її

Вже бачу в цій гною красі я, —
За кроки впевнені твої
Земной паклон тебє, Расія!

А тим часом начальник бригади Максим Тадейович, що вибрав собі найкращу долю, крутився в'юном коло Олімпіади Пантелеймоновни, примовляв до неї найсолодшими словами своєї неоклясичної і соц реалістичної музи і защораз діставав від кожної корови стаханівський кухоль пінявого молока. Напившись до-схочу та до-зволу, блаженно крякнув і заспівав:

Є жінка, що її ім'я — Олімпіяда!
Колгоспів ідеал, а всій Москві розрада,
Що стала знатною дояркою вона
І чесні всі серця зворушує до дна.
Тож радісні пісні, захоплений без краю,
Тобі, Олімпіє, я голосно співаю.
В змаганні братському, у гуртовім труді,
Під сонцем Партії старі і молоді
Вершать такі діла в колгоспах і заводах,
Що ранку світлого ми чуємо в них подих,
Що сяйво все ясніш палає угорі
Комуністичної прекрасної зорі!

Порозкошувавши на молоці, Максим Тадейович зібрав бригаду й від'їхав на інші вгоди, а Олімпіада Пантелеймоновна залишалася ще більше: орденоносний Максим залишив їй пісню, де назвав її Оламміядою. Цю пісню щаслива доярка вклала в рамки зпід колишнього образу великомучениці Варвари і повісила на чільному місці, поруч із образами Леніна й Сталіна.

Сіґмаро

•••••••••••••••••••

НЕЗАМІТНИЙ ЮВІЛЕЙ

У липні б. р. минуло 25 літ як українська громада в Чікаґо спромоглася на дуже відважний і ефектовний крок — на построєння Українського Павільону під час Світової Вистави в Чікаґо з нагоди його 100-літнього існування. На цій грандіозній виставі український бездержавний народ добився того, що український державний синьо-жовтий прапор повівав з т. зв. Галі Слави між державними прапорами інших народів. З того часу минуло 25 літ. Чи від того часу, коли слава України лунала в «українському селі» Вистави, пішли ми вперед? Повинні, але не пішли. Як блідо виглядають сьогодні всіляки переговори українських организацій чи партій на тлі такого епохального діла з 1933 р. Сьогодні неможливо було би збудувати Український Павільон над берегами озера Мішиґен! Сьогодні важко склеїти спільний пікнік чи віче, не то монументальне діло «Україна» серед будівель Вистави Століття Поступу. Але для історії варто це задокументувати, бо є чим похвалитися.

Степан Куропась
Кол. секретар Української Світової Вистави.

З життя в ОДВУ

Степан Куропась

АМЕРИКАНСЬКА УКРАЇНА І О.Д.В.У.

(З нагоди З'їзду 1958 р.)

В історії американської України за останніх 29 літ визначне місце займає Організація Державного Відродження України. Останні повоєнні роки звичайно мають багато до побажання, але кожна в світі організація має свої недоліки. Причиною такого стану організації є та обставина, що старе покоління, яке вело активну працю в ОДВУ, поголовно відпало. Відпало, бо або лягло спочити, або кінця свого доживає.

З настанням ОДВУ ті люди були нижче сороківки, а декому добігала п'ятдесятка. Люди ті в силі віку й найбільшої фінансової спроможности віддалися всеціло праці для Організації, бо повірили і переконалися, що вона поширює на рідних землях активну боротьбу з окупантами. Гордістю наповнялися груди й серця старих емігрантів, коли читали в своїй і американській пресі, як мужньо і велично поводилися на політичних процесах члени ОУН. Плакали, коли читали процес Біласа і Данилишина. Ревні сльози проливали членкині УЗХ на панахидах по тих двох справжніх героях України, що в обличчі смерти мали лише одно бажання і один жаль: шкодували що не можуть двічі для України вмирати.

Того роду заяви рядових членів правдивого Визвольного Фронту України були застриком і мобілізуючим чинником американської України. Організація не знала незгоди, росла, як гриби по дощі і до неї горнулися молоді й старі. Всі радо признавалися до членства в ОДВУ, організації, що помагає визвольному фронтові. Росли відділи ОДВУ, УЗХреста і МУН. Число їх перевищало сотню, а чисельність їх пересічно 60 людей. Разом приблизно 6 тисяч активних членів — це величезна сила, коли зважити, що кожний фронтовий жовнір має до своєї диспозиції двох жовнірів, які вдержують його на фронті. Те саме з організацією ОДВУ. Разом вісімнадцять тисяч людей творило табір ОДВУ в американській Україні. Така сила людей вибила своє п'ятно на всьому українському житті в Америці під час великого здвигу ОДВУ. З таким резервуаром можна було зорганізувати якунебудь відважну акцію. Можна було наймати Гіподром, говорити на Нейшенел Гукап, без ЗУАДК слати гори американських долярів на Карпатську Україну, збирати 30 тисяч долярів річно на Визвольну Боротьбу і без УККА мати вступ до офіційного Вашінгтону. З таким активом, підсиленим великим фронтом УНСоюзу і з Об'єднанням Українських Організацій в Америці вдавалася кожна українська маніфестація і демонстрація. Саме Провидіння покликало в слушний час ОДВУ до життя. Без нього була би в Америці порожнеча, щось бракувало би в констеляції американської України. Чому ж тепер так мало чути про ОДВУ? Де причина занепаду?

На ці питання дуже легко відповісти і вони зводяться до цього:

Старі піонери відходять від нас і до 10 літ не стане вже старої еміграції з перед першої світової війни. Діти тих батьків, які в рядах Молодих Українських Націоналістів мали свої спортові дружини, хори, уніформи, орхестри, з вибухом 2-ої війни пішли поголовно до війська. Перервалася тяглість поколінь і не було кому організувати молодших. Осталися дівчата, що чекали повороту хлопців. Перервався теж зв'язок з рідними землями. Не стало Коновальця, Грибівського, Сушка, тих активних гостей американської України.

По війні, мусимо признатися, хлопці, що повернулися додому, попали в обійми дівчат, що на них довго через війну чекали, і від них не мали сили вирватися. Нового наросту не було! Та найбільшим ударом для ОДВУ були не лише вичислені лихоліття та постійні доноси комуністів, але господарський чинник!

ОДВУ нічого для себе не будувало і кожний цент ішов до краю на місце свого призначення. ОДВУ жило в наймах і приміщувалося при церквах, Народних домах і приватних льокалях. І це «доконало сиротину», бо кожному відомо, що господар на своєму власному господарстві скоріше переносить кризу, безробіття, рацесію і т.п.

ОДВУ не мало господарського ґрунту під ногами і з ним сталося те, що мусіло статися. Подібна організація Канади УНО збудувала свої Народні Доми, пресу, друкарню. Про УНО в Канаді всі знають і воно є важливим чинником в канадійській констеляції Комітету Українців Канади. А навіть в Америці маємо на це примір. Славна колись організація «Чорноморська Січ» вдержалася виключно завдяки власному домові т. зв. Український Централі!

Та все таки ОДВУ в Америці помимо тих всіх ударів, не зникла, а діє далі. Відрадним явищем є та обставина, що новоприбула еміґрація, яка значно посилила ряди ОДВУ по всій Америці, звернула особливу увагу на господарський чинник.

Велика 300-акрова оселя ім. Ольжича в Лігайтоні, Па. і 50 тисячна Спілка в Чікаго з власним домом, друкарнею і книгарнею є тими видними і розумними проявами господарської розбудови. З нагоди З'їзду ОДВУ на тій же оселі приємно про це написати, бо в історії ОДВУ, в час 25-ліття МУН, З'їзд ОДВУ і Братніх Організацій відбудеться у власній хаті, на гарному хуторі колишнього американського мільйонера.

Іван Білоус

КОМІРНЕ

Був гарний, літній день, 7-го липня 1957 року. Того дня мало відбутися засідання Центральної Управи ОДВУ в присутності полк. А. Мельника на новозакупленій Оселі. Вчасним ранком кілька самоходів рушило з Нью-Йорку до Оселі. По двох годинах їзди ми були на місці. Друг В. Різник показав нам границі великої, гарно положеної фарми, яка була вже власністю нашої організації і яка того дня одержала назву Оселі ім. Ольжича. Наші серця забились живіше, гордість наповнила наші груди, бо ми усвідомили собі, що ОДВУ і БО з тою хвилиною перестали бути бездомною організацією, завдяки мужності і відвазі кількох одиниць.

Рівночасно з тим наша організація працею кількох друзів набула в Чікаго гарний дім, в якому міститься сьогодні друкарня і книгарня. Дім служить також й іншим потребам. Тими двома купнами наша організація зросла, свої і чужі почали її більше цінити. Це була велика праця, яка напевно буде мати великий вплив на дальший розвиток ОДВУ.

Сором палить мені лице, коли пригадаю собі день 4-го липня 1958. Того дня Обласна Управа ОДВУ гостила в Дітройті проф. Ю. Бойка. Ми мали залю в Українськім Народнім Домі і в часі наших нарад і гостини за стіною, в «національній барі», був спів і така голосна музика, що ми не могли чути один одного. Неприємно було нам і нашому Гостеві.

Скажім правду, наша організація з кожним роком стає слабшою. Багато наших членів байдужніє, відходить від нас. В нашій діяльності поза кількома імпрезами на рік, немає нічого такого, що вдержувало б наше членство при організації, приєднувало нових членів і приятелів. Наші молодечі організації, мимо великої і жертвенної праці, не можуть придбати більшої кількости членів і розвинути повно свою діяльність. Ми поволі стаємо організацією без приросту, а це грозить повною смертю. Ми є жертвенні, але наші майже всі жертви йдуть поза границі нашої діяльности і членство за свої великі зусилля не має навіть можливих обставин до праці. Наша жертвенність щороку маліє, бо корчиться число нашого активного членства. Твердж з повною свідомістю, що в дуже великій мірі причиною того стану нашої організації є наша бездомність. ОДВУ і БО двадцятьп'ять літ на комірнім, нераз дуже тяжкім і неприємнім. Кожний з нас старається про власний дах над головою, але організація хай працює на вулиці.

Нині інші обставини праці, як тому десять-двадцять літ. В ЗДА нині майже нема організації, щоб не мала власного дому. Будують доми, купують оселі, збирають активний елемент, ростуть. УНО і БО в Канаді сильні, бо багаті, майже в кожному місті власний дім і ще який нераз. Чи ми маємо де запровадити нашу молодь на науку і розвагу?

Фонди на купно чи будову власних домів знайдуться. Знаю Відділи, що мають в своїх касах гарну готівку. Вже кілька літ пригадую ту справу нашій Центральній Управі і прошу о поведення акції по наших Відділах. Найвищий час, щоб цьогорічний З'їзд поставив ту справу як одну з перших. У зв'язку з тим треба приглянутись ще одній справі. Кажуть, що коли наші організації займуться будовою власних домів, то впаде жертвенність. Такої думки є також дехто з наших найвищих представників в Европі. Такий погляд не знаходить жадної підстави в житті, бо воно є навпаки. Організації з власними домами мають можність розвинути більшу діяльність і здобути більш матеріяльних засобів. Даймо нашим членам за працю і гроші, які вони віддають для організації щось більше у власній хаті, як тільки місячні сходини на комірнім.

ПРАЩАННЯ ПРОФ. Ю. БОЙКА

26-го липня ц. р. на Оселі ім. Ольжича відбувся Прощальний Бенкет, що його влаштувала Централь на Управа ОДВУ для Вш. проф. Ю. Бойка, який вже в першій декаді серпня ц. р. повертає з нашого континенту до Европи. Оселя ім. Ольжича в той вечір жила піднесено святочним настроєм. Довгі ряди авт заповнювали просторе подвір'я навколо головних будинків Оселі. Це гості з Алентавну, Філядельфії, Ньюарку, Нью-Йорку, Балтімор і з інших місцевостей зібралися, щоб вшанувати Професора, який упродовж останніх місяців пророби велику працю на нашому континенті, відвідуючи місто за містом на просторі багатьох тисяч миль. Гарний літній вечір, чудова краса околиці, жваві й веселі голоси молоді і старших, радісні привіти людей, що зустрічаються по довшій розлуці, — все це змішалося в одну живу гармонію. Осторонь від гамірливого натовпу, у вечірньому сутінку поміж задуманих дерев, стоять професор Бойко, п. Павли

на Різник і кореспондент алентавнської англомовної газети. Починається цікава розмова, яка через кілька годин перейде на сторінки газети. Репортер хоче мати світлину професора. Його апарат в русі і професор схоплений на плівку на сходах головної будови (палатки) Оселі. Незабаром плівка послужить читачам американського часопису пізнати одного з визначних представників української духової еліти, що загостив у їхню околицю. Тимчасом у залі вже все упорядковане і впорядчики голосно запрошують гостей до довгих столів, накритих обрусами та дбайливо обставлених стравами. І от уже всі за столами: близько сотні молодих і старших облич яснітоть радістю зустрічі з професором, який незабаром від'їде і понесе зі собою американський привіт до Европи. Всі встають — і слова молитви, що її проголошує приявний з Алентавну отець, — лунають серед зосередженої тиші. Незабаром уся заля підносить тост на честь гостя, — і дружнє, голосне «Многая літа» розлягається в залі, могутній спів виходить з освітленого простору ген у темноту, в чудовий сад, напоєний пахощами літа і немов заслуханий в нечувану ще тут мелодію.

Серед брязкоту тарілок підноситься д-г А. Шекерик, якого містоголова ЦУ п. Різник покликав на «тостмайстра» і представляє професора гостям. Нагадує, що Юрій Бойко — не лише продекан УВУ, член Міжнародної Академії Наук і Мистців в Парижі, Голова Незалежної Асоціяції Советознавців, Голова Головної Ради ЦПУЕН, член ПУН. Не тільки це! За професором 30-ть років напруженої наукової і громадської праці. Він зазнав всяких переслідувань від большевицьких сатрапів, в темних камерах советських тюрем, він посивів ще 20-ть літнім юнаком. Але доля дала йому змогу вийти на волю, замести за собою сліди свого революційного минулого (СУМ — «Гарт Юнаків») і вибитися на широкий простір наукового життя, здобути ім'я в наукових колах. Пізнаний «сексотами» він падав, як «ворог народу», щоб далі поборювати смертельні небезпеки і з трудом здобути собі знову скромне місце в підсоветському житті. З 1941 року в лавах ОУН починав Юрій Бойко вже новий і не менше бурхливий період свого життя... Слухають приявні на бенкеті ці яскраві етапи професорового життєвого шляху з великою увагою, а дехто згадує й себе в минулому поруч професора, бо ж тут зібралися і його старі друзі, дехто пам'ятає його ще з Харкова, з тих днів, коли над Харковом шалів терор НКВД.

Слова, передані д-гом Шекериком про життєвий шлях Вш. Професора, прийнято довготривалими оплесками.

Під час дружньої гутірки були покликувані до слова представники організацій, які вітали Дорогого Гостя та бажали йому якнайбільше витривалости в дальшій його праці і боротьбі за чистоту української науки. Директор ЗУАДКУ д-р В. Ґалан схарактеризував проф. Ю. Бойка, як ентузіяста незалежности української наукової думки. Від організації письменників «Слово» промовляв О. Тарнавський. Він бачить в Гостеві не лише науковця, політичного і громадського діяча, але й вдумливого, глибокого критика сучасної літератури. Знаний публіцист Косаренко-Косаревич у свому привіті кладе Гостеві на серце деякі найактуальніші проблеми нашого змагу за світову опінію. Пані Р. Бакум від «Зарева» просить його не забувати про нашу академічну молодь. П. Дорожинський дякує Професорові за увагу до молодих наукових кадрів. По кількох дальших промовцях вкінці покликано до слова секретаря ЦУправи д-ра Михайлова, який зворушливо, теплим словом, побажав Гостеві щасливого повороту до Европи для дальшої праці. Виїжджаючи до Европи — казав промовець — Ви їдете лише тілом, бо духом залишитеся напевно з нами, і ніколи не повинно бути поміж нами розлуки. Переданням щирого привіту для всіх наших однодумців в Европі закінчив своє слово секретар ЦУ.

Бенкет був товариським в найглибшому значенні цього слова. Було щось інтимне, просте, атмосфера безпосередности і щирости, щоріднить душі. Імпреза закінчилася збіркою на Незалежну Асоціяцію Советознавців. Зібрано частину датків готівкою, а крім того поважну квоту деклярували приявні на передплату книжки, що має появитися заходом Асоціяції.

По закінченні офіційної частини приявна на Оселі молодь почала танці і голосні звуки оркестри будили навколишню нічну тишу сонного парку і лісу та запашних піль...

Учасник

ЗАКЛИК ДО ОБ'ЄДНАННЯ

(Продовження з 2-ої стор. обкладинки)

ціоналізму!

Нехай не буде між нами поділу на «ти» і «я», на «ви» і «ми», нехай ми станемо єдиною і могутньою організацією, яка є вимріяна в серцях кожного з нас.

В ім'я української справи змагаймо до зближення між націоналістичними організаціями — за спільну дію, за відкинення всього, що могло б нас ділити.

Об'єднання націоналістичного руху домагаються тіні наших Друзів, членів ОУН, що віддали своє життя за справу України. Зуміймо, в ім'я їхнє, пожертвувати всім особистим і груповим та спільно працювати! Лише спільна напруга і спільна дія можуть приспішити визволення нашої Батьківщини!

Завзиваємо Вас, Друзі — Члени та Прихильники Українських Націоналістичних Організацій на всіх теренах еміграції:

— Поширюйте ідею об'єднання ОУН!

— Домагайтесь того об'єднання!

— Причиніться до його здійснення організованою роботою в своїх громадах!

Червень, 1958 р.

Ініціятивний Комітет для Об'єднання Українського Націоналістичного Руху

В усіх дотичних справах звертайтесь на адресу Ініціятивного Комітету:

COMMITTEE FOR UNITY Of the UKRAINIAN NATIONALIST MOVEMENT

P. O. Box 54, Benjamin Franklin Station
Washington 4, D. C.

Ця емблема, виставлена в бюрах і оголошеннях інституції, свідчить, що вона є членом Федеральної Щаднично-Позичкової Асекураційної Корпорації.

БЕЗ ЦІЄІ ЕМБЛЕМИ — НЕМА ДЕРЖАВНОІ ЗАБЕЗПЕКИ!

РІШЕНО, ЩО ЖОДНА ОСОБА НЕ МОЖЕ ВЖЕ БІЛЬШЕ БУТИ ПОЗБАВЛЕНА ОЩАДНОСТЕЙ СВОГО ЖИТТЯ,

КОНГРЕС ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ В ПЕРШИХ ПОЧАТКАХ 30-их РОКІВ ПОВІВ АКЦІЮ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ДВОХ ФЕДЕРАЛЬНО ЧАРТЕРОВАНИХ ІНСТИТУЦІЙ, ЩОБ ЗАБЕЗПЕЧИТИ ЩАДНИЧІ ФОНДИ, ЗЛОЖЕНІ В БАНКАХ І ЩАДНИЧО-ПОЗИЧКОВИХ СПІЛКАХ.

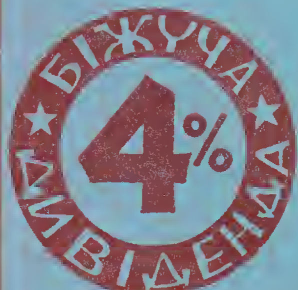
Для Щаднично-Позичкових Спілок Конгрес створив Федеральну Щаднично-Позичкову Асекураційну Корпорацію, яка асекурує безпеку ощадностей зложених в спілках, що є її членами. Федеральна Депозитова Асекураційна Корпорація була створена для забезпечення ощадностей зложених в комерційних банках і щадничих спілках. Обі інституції є управнені до обезпечування фондів вкладчиків до висоти десять тисяч долярів.

Що представляє собою Федерал Сейвінгс енд Ловн Іншуренс Корпорейшен?
В скороченні Ф.С.Л.І.К. є сталим чинником (чи агенцією) Уряду Злучених Держав, покликаним до життя на основі Державного Будівельного Акту з 1934 р. Він є кермований Урядом Тростистів, іменованих Президентом Злучених Держав й затверджених Сенатом. Його головна кватира знаходиться у Вашінгтоні і служить 3772 щаднично-позичковим спілкам, своїм членам, що нею заасекуровані.

Як і коли Спілка є управнена стати членом Ф. С. Л. І. К.?
Щоб мати кваліфікації бути членом Федеральної Щаднично-Позичкової Асекураційної Корпорації, Спілка мусить перейти гостру контролю діяльности, яка має доказати, що вона солідна, на здорових фінансових основах та що її провід і дирекція відповідальні і повні довіря. Всі асекуровані спілки підлягають періодичній контролі і федеральному наглядові. Федеральні контролери провірюють такі речі, як: Вдержування приписаного стану державних бондів і пливкої готівки та задовільної резерви. Точна і детальна контроля всіх інвестицій і позичок, ухвалених проводом і дирекцією, переводиться щорічно.

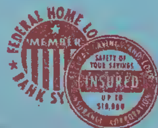
Щоб мати кваліфікації асекурованого члена, спілки мусять бути членом Федерал Гом Ловн Бенк, центральної резервової системи, подібної своєю структурою до Федерал Резерв Систем для комерційних банків. Цей банк жадає від спілок, щоб вони вдержували приписану висоту пливких фондів для задоволення готівкових потреб своїх вкладчиків.

Яка є границя кредиту у Федерал Гом Ловн Банку?
Асекуровані спілки можуть позичати гроші від своїх Гом Ловн банків і в цей спосіб мати джерело додаткової висоти пливких фондів аж до 50% свого щадничого капіталу. Через своє членство в цій резервовій банковій системі спілка має доступ до коротко і довгореченцевих зачетів, створених спеціяльно для задоволення сезонових і наглих потреб. В цей спосіб щаднично-позичкова система має пливкість і гнучкість, які уможливлюють служіння потребам щадників і купуючим доми родинам.

В ДОБІ ЛІТАКІВ НЕМА РІЗНИЦІ, ДЕ ЖИВЕТЕ, «ТРАЙДЕНТ» Є ВАШИМ СУСІДОМ.
«ТРАЙДЕНТ» ПРИЙМАЄ ДЕПОЗИТИ ТЕЖ ПОШТОЮ З ЦІЛОЇ АМЕРИКИ І КАНАДИ.
«ТРАЙДЕНТ» НЕ ВИМАГАЄ НІЯКИХ ЧЛЕНСЬКИХ ВКЛАДОК.
ГРОШІ, ДЕПОНОВАНІ ПЕРЕД 15-ИМ КОЖНОГО МІСЯЦЯ, ПРИНОСЯТЬ ВІДСОТКИ ВЖЕ 1-ГО ДНЯ МІСЯЦЯ.

ВИПЛАЧУЄМО ВІДСОТКИ ДВА РАЗИ ДО РОКУ, 30-ГО КВІТНЯ І 31-ГО ЖОВТНЯ.

TRIDENT SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1935 W. 51ST STREET, CHICAGO 9, ILL.
PRospect 8-5800

"A THRIFT INSTITUTION ORGANIZED 1913"

APR 2 1958